

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för socialt arbete och kriminologi

Den begreppsmässiga problematiken

En kvalitativ intervjustudie om komplexiteten att beskriva
arbetsplatsrelaterat hot och våld mot poliser i särskilt utsatta områden

Amanda Clysén och Elin Berglund

2019

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Kriminologi
Kandidatprogram i utredningskriminologi
Examensarbete för kandidatexamen i Kriminologi

Handledare: Sofia Wikman
Examinator: Maja Lilja

Abstract

The conceptual problem: A qualitative interview study on the complexity of describing workplace violence against police officers in particularly vulnerable areas

The purpose of this study was to create an understanding regarding the complexity of describing workplace violence against police officers who work in particularly vulnerable areas, based on the definitional problem. Through semi-structured interviews with five police officers who work in particularly vulnerable areas, we found that there is a definitional confusion regarding workplace violence. It emerged that threats were more difficult to define than violence, while it was possible to identify an ambivalence that showed that none of the concepts received a definite definition. The definition was based partly on which expressions and actions were included and excluded, respectively, on who sets the boundaries regarding threat and violence, but was also based on who is performing the actions. The main conclusion of the study was that it may not be possible to draw conclusions about range and character with certainty, without taking into account the definitional problem that prevails regarding workplace violence in particularly vulnerable areas.

Keywords: *Workplace violence, police, particularly vulnerable areas, definition*

Sammanfattning

Syftet med denna studie var att skapa förståelse för komplexiteten av att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser som arbetar i särskilt utsatta områden, med utgångspunkt i den begreppsmässiga problematiken. Genom semi-strukturerade intervjuer med fem poliser som arbetar i särskilt utsatta områden fann vi att det råder en begreppsförvirring avseende arbetsplatsrelaterat hot respektive våld. Det framkom att hot var mer svårdefinierat än våld samtidigt som det var möjligt att identifiera en ambivalens som påvisade att inget av begreppen erhöll en självklar definition. Definitionen baserades dels på vilka uttryck och handlingar som inkluderades respektive exkluderades, dels på vem som sätter gränserna för hot respektive våld. Definitionen baserades även på vem som utför handlingarna. Studiens viktigaste slutsats var att det inte med säkerhet bör gå att dra slutsatser kring omfattning och karaktär utan att ta hänsyn till den begreppsmässiga problematiken som råder avseende arbetsplatsrelaterat hot respektive våld i särskilt utsatta områden.

Nyckelord: *Arbetsplatsrelaterat hot och våld, polis, särskilt utsatta områden, definition*

Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till de poliser som ställt upp på våra intervjuer och generöst delat med sig av sina upplevelser och reflektioner. Utan Er hade den här uppsatsen inte varit möjlig att genomföra.

Ett stort tack till vår handledare Sofia Wikman för att Du på ett engagerat och uppmuntrande vis har bidragit med värdefulla råd och synpunkter genom arbetets gång.

Vi vill tacka familj och vänner som har stöttat oss genom hela processen, och slutligen även varandra för ett gott samarbete.

Samtliga delar i uppsatsen är författade av oss båda, och Vi ansvarar därmed gemensamt för hela innehållet.

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.2 Centrala begrepp	2
1.3 Disposition	3
2 Tidigare forskning och teoretiska begrepp	4
2.1 Tillvägagångssätt vid litteratursökningen	4
2.2 Att definiera arbetsplatsrelaterat våld	5
2.3 Avgränsning inom arbetsplatsrelaterat våld	7
2.4 Stackare och skurk	8
2.5 Beckers etikettering	9
3 Metod	11
3.1 Val av metod	11
3.2 Semi-strukturerad intervjuform	12
3.3 Vetenskapsteoretisk utgångspunkt	12
3.4 Urval	13
3.5 Utformning av intervjuguide och intervjufrågor	15
3.6 Genomförande av intervjuerna	16
3.7 Bearbetning och analys	17
3.8 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet	20
3.9 Etiska ställningstaganden	22
4 Resultat och analys	24
4.1 Definitionen av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld	24
4.2 Vem som avgör gränsdragningen av hot respektive våld varierar	27
4.3 Betydelsen av vem det är som uttrycker hot respektive våld	30

5 Diskussion	33
5.1 Studiens viktigaste resultat	33
5.2 Tolkning i relation till tidigare forskning och teoretiska begrepp	34
5.3 Metoddiskussion	37
5.4 Förslag till fortsatt forskning	40
Referenslista	41
Bilagor	44
Bilaga 1	44
Bilaga 2	45
Bilaga 3	46
Bilaga 4	48

1 Inledning

I Nationella operativa avdelningens (NOA) (2017 s. 4) rapport “Utsatta områden: Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen”, beskrivs det att våldet mot de poliser som arbetar i särskilt utsatta områden har ökat i omfattning och utvecklats mot grövre våld. Enligt rapporten har benägenheten att bruka våld mot poliser i de särskilt utsatta områdena förhöjts och brutaliteten eskalerat (NOA 2017 s. 38). En bild målas upp av att våldsutvecklingen mot poliser i de särskilt utsatta områdena sannolikt kommer att fortsätta öka (ibid.).

Ovanstående rapport inkluderar dock inte hur poliserna själva definierar arbetsplatsrelaterat hot respektive våld, vilket kan vara problematiskt när slutsatser dras kring omfattning och karaktär. Detta eftersom att det förekommer en definitionsproblematik gällande arbetsplatsrelaterat våld – nämligen vad begreppet våld innebär (Waddington, Badger & Bull 2006 s. 9). Surveys som har utförts inom fältet har främst fokuserat på att ställa frågor kring hur respondenten har upplevt en våldshandling på sitt arbete, men har inte inkluderat hur respondenten själv definierar begreppet (Waddington m.fl. 2006 s. 9). Hur individer definierar en handling är avgörande för resultatet, om en individ är angelägen att rapportera olika handlingar innebär detta att gränsen för vad som betraktas som våld blir lägre, vilket därmed kan bidra till att det verkar som att det arbetsplatsrelaterade våldet ökar (Waddington m.fl. 2006 s. 168-169).

Vår studie ämnar ge en mer nyanserad bild av det som framkommer i NOA:s (2017) rapport gällande hot respektive våld mot poliser i de särskilt utsatta områdena. I den tidigare forskningen (se t.ex. Waddington m.fl. 2006; von Hofer 2006; Wikman 2012a) framkommer att det finns en begreppsmässig problematik, som kan vara avgörande för hur individer besvarar frågor gällande omfattning och karaktär. Det bör därmed inte vara möjligt att dra slutsatser kring omfattning och karaktär gällande arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser i särskilt utsatta områden utan att undersöka hur poliserna definierar begreppen. Studien är av kriminologisk relevans med anledning av att det är av vikt att ha förståelse för den här typen av problematik när slutsatser ska dras gällande omfattning och karaktär avseende brottslighet. Det förekommer en risk för att rapporter som inte tar hänsyn till problematiken, reproducerar en felaktigt alarmerande bild av hot respektive våld mot poliser som arbetar i särskilt utsatta områden (jmf. Waddington m.fl. 2006 s. 6).

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att skapa förståelse för komplexiteten av att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser som arbetar i särskilt utsatta områden, med utgångspunkt i att det finns en begreppsmässig problematik. För att skapa en förståelse för komplexiteten kommer nedanstående frågeställningar att besvaras.

1. Hur kan problematiken gällande att definiera arbetsplatsrelaterat hot respektive våld tolkas med utgångspunkt i intervjuerna?
2. Hur kan betydelsen av vem som uttrycker hot respektive våld tolkas i förhållande till den begreppsmässiga problematiken?

1.2 Centrala begrepp

Nedan kommer ett antal centrala begrepp att definieras i syfte att förtydliga dess relevans för studien samt tydliggöra studiens utgångspunkt i förhållande till dessa.

1.2.1 Arbetsplatsrelaterat hot respektive våld

Vi som författare har valt att inte definiera arbetsplatsrelaterat hot respektive våld i denna studie. Detta med anledning av studiens syfte som är att skapa förståelse för komplexiteten av att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser som arbetar i särskilt utsatta områden, utifrån den begreppsmässiga problematiken. *Arbetsplatsrelaterat hot respektive våld* är således enbart en benämning för de begrepp vi önskar undersöka i vår studie. Vi har därmed inte gjort någon värdering angående vad som inkluderas respektive exkluderas i dessa begrepp utan låter intervjupersonerna själva definiera begreppen.

1.2.2 Begreppsförvirring

Begreppsförvirring är ett begrepp som vi konstruerat utifrån de resultat som har framkommit i denna studie. Begreppet används för att belysa att det inte förekommer några självklara definitioner av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld.

1.2.3 Särskilt utsatta områden

Ett särskilt utsatt område kännetecknas enligt NOA (2017 s. 10) av social problematik och brottslighet, vilket resulterat i en ovilja bland invånarna att delta i rättsprocessen. Det förekommer även svårigheter för polisen att fullfölja sina arbetsuppgifter, vilket kräver en regelmässig anpassning av arbetssätt och utrustning. Läget bedöms av NOA (ibid.) som akut. Det råder dock en samhällsdebatt, i vilken begreppen utsatta områden och särskilt utsatta områden problematiseras. Bland annat Örstadius (2018 13 juli) diskuterar de särskilt utsatta områdena i samband med begreppet “no-go-zoner”, det vill säga områden där samhällsaktörer inte vistas eller åker på larm. Skribenten menar att inget av de särskilt utsatta områdena är områden där polisen inte vistas eller åker på larm, och att de därmed inte är no-go-zoner. Särskilt utsatta områden benämns, utifrån NOA:s (2017) definition, däremot inte som no-go-zoner – de klassificeras som platser där arbetet *försvåras* med utgångspunkt i den rådande situationen. Vår studie utgår från NOA:s (ibid.) definition av särskilt utsatta områden, men vi är medvetna om den ifrågasättande samhällsdebatten.

1.3 Disposition

Uppsatsen innehåller fem kapitel. Kapitel ett omfattar en inledande beskrivning av studiens problemformulering, syfte och frågeställningar samt ett avsnitt med definitioner av centrala begrepp. Kapitel två inleds med en redogörelse av tillvägagångssätt vid litteratursökningen. Därefter presenteras tidigare forskning inom fältet samt uppsatsens teoretiska begrepp. Det tredje kapitlet består av nio avsnitt, vilka beskriver forskningsstrategi och val av metod, intervjuform, vetenskapsteoretisk utgångspunkt, urval, utformning av intervjuguide och intervjufrågor, genomförande av studien, bearbetning och analys, studiens validitet, reliabilitet och generaliserbarhet, samt studiens etiska ställningstaganden. I kapitel fyra presenteras studiens resultat samt analys. I det avslutande kapitlet sammanfattas studiens viktigaste resultat, resultatet tolkas i relation till tidigare forskning och teoretiska begrepp, och metodens fördelar respektive begränsningar diskuteras. Avslutningsvis ges förslag till fortsatt forskning.

2 Tidigare forskning och teoretiska begrepp

I följande kapitel kommer tillvägagångssättet av litteratursökningen att presenteras för att åskådliggöra urvalet av tidigare forskning och teoretiska begrepp. Därefter följer ett antal avsnitt där den tidigare forskningen samt de teoretiska begreppen presenteras integrerat.

2.1 Tillvägagångssätt vid litteratursökningen

I syfte att erhålla en överblick på området arbetsplatsrelaterat hot respektive våld med inriktning på definitionsaspekten googlades initialt efter studier med sökorden “arbetsplatsrelaterat hot och våld kriminologi”. Den första sökträffen var rapporten *Våld i arbetslivet – en kriminologisk kunskapsöversikt* (Wikman, Estrada & Nilsson 2010:4). Rapporten ansågs inte relevant som tidigare forskning kopplat till studiens syfte och frågeställningar, men användes för att leta efter relevant litteratur utifrån dess referenslista. Detta innebär att en kedjesökning utfördes. I referenslistan återfanns *The Violent Workplace* (Waddington m.fl. 2006) samt *Ökat våld och/eller vidgade definitioner?: En empirisk och teoretisk analys av våldsutvecklingen* (von Hofer 2006).

För att hitta andra publicerade studier inom området övergick vi till att göra sökningar i databaser. Vid samtliga sökningar kryssades rutorna “Peer Reviewed/Referegranskat” och “Fulltext” i, vilket innebar att sökresultaten enbart bestod av artiklar som har blivit granskade av andra forskare samt visas i fullt format. Till en början nyttjades söktjänsten DiVA, där sökordet “våld i arbetslivet” användes. Detta resulterade i elva träffar, varav en av dessa var *Våld i arbetslivet: Utveckling, uppmärksamhet och åtgärder* (Wikman 2012a). Det var även i denna artikels referenslista som Beckers (1963) *Outsiders: Studies in the Sociology of deviance* hittades. En annan träff vid denna sökning var *Hot och våld i vård och omsorg: Åtgärdsförslag i arbetsskadeanmälningar 1987, 1997 och 2007* (Wikman 2012b), vilken bedömdes irrelevant i förhållande till vår studie. Vi fann dock de teoretiska begreppen “stackare” och “skurk” i denna artikel, vilket förde oss vidare till Sahlins (1994) originalartikel *Den kluvna klienten* som vi fann i Wikmans (2012b) referenslista.

För att bredda sökningen utfördes resterande av sökningar i Discovery, som är en samsöktjänst där sökningar i flera databaser inkluderas. Initialt användes sökorden “workplace violence” AND “definitions”, vilket resulterade i 257 resultat. Anledningen till att dessa sökord användes

var för att workplace violence är den internationellt vedertagna benämningen på arbetsplatsrelaterat hot och våld. För att smälta av sökningen användes begreppen “workplace violence” AND “definitions” AND “police” vilket gav nio resultat. Vid ovanstående sökningar sållades många artiklar omgående bort baserat på rubrik, exempelvis *The dark side of working online: Towards a definition and an Emotion Reaction model of workplace cyberbullying* (Vranjes, Baillien, Vandebosch, Erreygers & De Witte 2017). Resulterade sökningarna i forskning som eventuellt kunde vara relevant läste vi tillhörande sammanfattning för att sedan göra ytterligare en bedömning gällande relevans, vilket medförde att ytterligare artiklar sorterades bort, såsom *Experiencing External Workplace Violence: Differences in Indicators Between Three Types of Emergency Responders* (van Reemst & Fischer 2019) och *Hiding the line against workplace violence* (Toon, Weaver, Frasier & Brown 2019).

I syfte att inkludera ytterligare studier som innefattade definitionsaspekten gjordes även sökningar med orden “workplace violence” AND “boundary work”, vilket resulterade i endast 16 resultat. För att utöka sökningen användes därför sökorden “violence” AND “boundary work”, vilket resulterade i 1223 resultat. Det var genom dessa sökord vi fann Åkerströms (2002) artikel *Slaps, Punches, Pinches – But not Violence: Boundary-Work in Nursing Homes for the Elderly*.

2.2 Att definiera arbetsplatsrelaterat våld

Waddington m.fl. (2006 s. 13-14) har utfört kognitiva¹ intervjuer i syfte att undersöka intervjupersonernas beskrivningar av våldsamma eller fientliga situationer, relaterat till intervjupersonernas egna definitioner av begreppet. Urvalet av yrkesgrupper baserades på surveyundersökningar som påvisat vilka yrken som är mest exponerade för arbetsplatsrelaterat våld, och bland dessa yrkesgrupper förekommer bland annat poliser, socialarbetare och vårdare (Waddington m.fl. 2006 s. 28). Under intervjuerna ombads intervjupersonerna att berätta om det senaste tillfället då de upplevt hot, skrämelse eller våld; det var upp till intervjupersonen att bedöma vilka erfarenheter som klassificeras som sådana (Waddington m.fl. 2006 s. 29).

Waddington m.fl. (2006 s. 63) studie visade att erfarenheter av våld inkluderar ett flertal olika händelser, som sträcker sig mellan allt från direkta fysiska övergrepp till att vistas i hotfulla

¹ Kognitiva intervjuer handlar om att återkalla minnen genom att intervjuaren upptäcker och använder sig av kognitiva utlösare (Waddington m.fl. 2006 s. 20-21).

miljöer. Vidare framkom det att våld inte enbart definieras baserat på handlingen som sådan, det baseras även på vem som utför handlingen (ibid.). Waddington m.fl. (2006 s. 63; 82) studie visade även att olika typer av tecken på problem hos individen påverkade hur intervjupersonerna definierade olika handlingar. Exempel på sådana problem kunde vara psykisk sjukdom, berusning, narkotikabruk och kriminalitet (Waddington m.fl. 2006 s. 82). Waddington m.fl. (2006 s. 160; 162) fann dessutom att det finns ett slags moralisk kontrakt mellan medarbetare, överordnade och kollegor, och sättet ledningen mottar en berättelse om en händelse avgör huruvida handlingen definieras som våld. Därmed behöver det inte enbart vara den enskilda individen som drar gränsen, utan vad som definieras som våld kan avgöras baserat på omgivningens reaktioner (Waddington m.fl. 2006 s. 163).

Sammanfattningsvis åskådliggör Waddington m.fl. (2006 s. 9) surveys som har utförts har främst fokuserat på att ställa frågor kring hur respondenten har upplevt en våldshandling i sitt arbete, men har inte inkluderat hur respondenten själv definierar begreppet (Waddington m.fl. 2006 s. 9). Hur respondenterna definierar en handling är avgörande för resultatet (Waddington m.fl. 2006 s. 168). Om en individ är angelägen att rapportera olika handlingar kan detta innebära att gränsen för vad som betraktas som våld blir lägre, och därmed kan det verka som att arbetsplatsrelaterat våld ökar (Waddington m.fl. 2006 s. 168-169).

Vidare menar Waddington m.fl. (2006 s. 169) att det finns tendenser till att olika handlingar sammansmälts till ett och samma begrepp vilket kan tyda på att nivåerna av arbetsplatsrelaterat våld drivs upp. Detta innebär att problemets seriositet blir svårbedömt – att det är ett växande problem behöver inte vara felaktigt, men bilden av problemet behöver inte heller vara rättfärdigad (ibid.). Liknande resonemang återfinns i von Hofers (2006) artikel, i vilken han har studerat huruvida det generella våldet² har ökat. von Hofer (2006 s. 195; 203) menar att vad som upplevs och därmed definieras som våld är kontextberoende, och att ökat våld dels kan bero på en faktiskt ökning men även på vidgade definitioner av begreppet. Trots att von Hofer (2006) inte studerat arbetsplatsrelaterat våld anser vi att artikeln underbygger att det finns en begreppsmässig problematik avseende våld, vilket enligt oss även kan appliceras på arbetsplatsrelaterat hot respektive våld.

² von Hofer (2006 s. 195) studerar i sin artikel våldsanvändning mellan individer i form av mord, dråp och misshandel.

Wikman (2012a) har skrivit en avhandling om arbetsplatsrelaterat våld i svensk kontext som utgår ifrån objektivismens betoning av våld i arbetslivet som ett problem vars omfattning beskrivs som ökande. I avhandlingen framkommer det att det finns skillnader i det arbetsplatsrelaterade våldets omfattning, och Wikman (2012a s. 40) menar att detta kan reflektera att den utsattes förståelse för vad som anses som våld i arbetet är beroende av definition och kontext. Förståelsen för våld i arbetslivet är även beroende av hur olika aktörer, såsom myndigheter eller organisationer, konstruerar föreställningar av problemet utifrån sina positioner (Wikman 2012a s. 22).

Vår studie kommer att ta avstamp i ovanstående forskning där det genomgående framkommer att det finns en begreppsmässig problematik. Waddington m.fl. (2006) kommer att vara behjälplig för att skapa förståelse för vilken betydelse den som utför handlingar har för hur poliserna definierar begreppen, samt vilken roll andra aktörer spelar när det kommer till att dra gränsen för vad som betraktas som hot respektive våld. En begränsning med att använda Waddington m.fl. (2006) studie som tidigare forskning är dock att den avhandlar andra yrken än enbart poliser, den bedömdes trots det relevant på grund av att samtliga yrken som Waddington m.fl. (ibid.) studerar handhar krävande klienter. Vidare utgår Waddington m.fl. (ibid.) studie från det internationella begreppet workplace violence, medan vår studie utgår från det svenska vedertagna begreppet – vilket är arbetsplatsrelaterat hot och våld. Vår studie kan således bidra med kunskap utifrån en svensk kontext där begreppen hot och våld i regel slentrianmässigt sammansmälts till ett begrepp, utan att reflektera över var gränsen går.

2.3 Avgränsning inom arbetsplatsrelaterat våld

Åkerströms (2002 s. 516) artikel behandlar hur sjuksköterskor normaliserar äldres aggressivitet genom att tala om det på ett sätt som placerar handlingarna utanför gränsen för våld. Artikeln påvisar att våld möjligen har mer att göra med kulturella praktiker och relationer, snarare än fysiska övergrepp. Åkerström (ibid.) menar att när vissa handlingar avgränsas som våld medan vissa utesluts från begreppen, är avgränsningen i själva verket en produkt av definitions- och tolkningsprocesser.

Åkerströms (2002 s. 521) studie visar att sjukvårdspersonalen gjorde avgränsningar genom att tala om fysiska övergrepp på ett sätt som tonade ner handlingarna. Personalen använde sig av ord och ett sätt att berätta som gjorde att våld avgränsades från situationen, samtidigt som de

bedömde fysiska aggressioner som dramatiskt och en del av deras dagliga arbete. Åkerström (ibid.) menar att dessa avgränsningar konstruerades genom att personalen kategoriserade personer snarare än deras handlingar. Återkommande värderade personalen handlingarna utifrån *vem* som utförde dem, istället för *vad* (Åkerström 2002 s. 522). Vidare visar resultaten från Åkerströms (2002 s. 523) studie att personalen kunde ha en förståelse för våld baserat på syftet med handlingarna, vilket innebar att vissa handlingar normaliserades och rättfärdigades. Åkerström (2002 s. 527) fann att personalen definierade vad de betraktade som våld baserat på avsikt och ansvar. Handlingar som utfördes av personer som klassificerades som förvirrade, ansågs legitima och moraliskt godtagbara i större utsträckning än handlingar utförda av elaka eller provocerande individer (Åkerström 2002 s. 529).

Sammanfattningsvis menar Åkerström (2002 s. 531) att det bakom våld finns en mängd av bilder, känslor och antaganden, vilka kan ha en inverkan på om aggressiva handlingar kategoriseras innanför eller utanför de kulturella gränserna för våld. Trots att Åkerströms (2002) studie behandlar våld mot sjukvårdspersonal bedöms den som relevant tack vare att den kan hjälpa till att tolka begreppsproblematiken utifrån en polisiär kontext. Artikeln ämnar ligga till grund som förklaring på huruvida handlingar definieras som hot respektive våld beroende på vem som uttalar och utövar hoten och våldet samt i vilket syfte. Åkerströms (ibid.) artikel ska även underbygga tolkningen för hur problematiken gällande att definiera arbetsplatsrelaterat hot respektive våld ser ut utifrån vad poliserna inkluderar respektive exkluderar i begreppen, vilket i sin tur ska hjälpa till att skapa förståelse för komplexiteten att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser i särskilt utsatta områden.

2.4 Stackare och skurk

Sahlin (1994 s. 303) beskriver hur individer kategoriseras till att tillhöra en av de två polariserade stereotyperna, vilka hon benämner "stackare" och "skurk". Artikeln syftar bland annat till att beskriva, tolka och förklara dessa stereotyper samt diskutera deras varierande utbredning. Sahlin (1994 s. 308) beskriver att stackaren karaktäriseras av verklig och oförtjänt nöd, skam och anspråkslöshet och skurken av det motsatta, nämligen av egen skuld, falskhet och skamlöshet. Vidare förklarar Sahlin (ibid.) att samma person kan beskrivas som skurk av den ena och stackare av den andra. I artikeln beskrivs främst stereotyperna i relation till bidragstagare, där handläggaren stämplar bidragstagaren som stackare eller skurk, vilket därmed avgör om hen är förtjänt av ekonomiskt stöd eller inte (1994 s. 307-308). Stereotyperna

kan därmed tolkas som projektioner av myndigheters beslut (Sahlin 1994 s. 321). Sahlin (1994 s. 311) gör en koppling till kriminologin där stackaren, den sjuke, är att betrakta som oskyldig och i behov av vård och skurken, brottslingen, som moraliskt ansvarig för en brottslig handling och därmed i behov av straff.

Sahlins (1994) stereotyper används i vår studie som teoretiska begrepp, vilka kan hjälpa till att förstå huruvida intervjupersonerna, i detta fall poliser som arbetar i särskilt utsatta områden, upplever arbetsplatsrelaterat hot respektive våld annorlunda beroende på vem som utsätter dem. Dessa begrepp tillåter en diskussion kring hur intervjupersonernas uppfattningar kan förstås utifrån stereotyperna stackare och skurk (Sahlin 1994). Sahlins (1994) studie utgår inte från ett kriminologiskt perspektiv, detta medför att viss mån av omtolkning är nödvändig för att kunna applicera stereotyperna på vårt resultat vilket kommer göras genom att sätta in dem i en kriminologisk kontext. Sådana omtolkningar har tidigare gjorts i kriminologiska studier, exempelvis av Wikman (2012b).

2.5 Beckers etikettering

Beckers (1963) etikettering är en del av den kriminologiska stämplingsteorin. Becker (1963 s. 9) menar att avvikelser inte utgörs av en handling, de är snarare en konsekvens av att sociala grupper fastställer regler och applicerar överträdelser av dessa regler och sanktioner till en individ som därmed klassificeras som en avvikare. En avvikare är någon som framgångsrikt applicerats denna etikett; avvikande beteende är således beteende som individer stämplat som sådant. Det som avgör om en handling är avvikande är omgivningens reaktion, regler tenderar att appliceras hårdare på vissa individer vilket innebär att en handling som för en individ klassificeras som avvikande inte alltid är det för en annan individ (Becker 1963 s. 11-12). Stämplingen av ett beteende som avvikande påverkas av huruvida andra individer har stämplat detta beteende som avvikande eller inte, en individ utgår således inte enbart från sin egen gränsdragning (Becker 1963 s. 4).

Trots att Beckers (1963) etikettering främst avser att förklara varför individer begår respektive inte begår brott, baserat på att de stämplas som avvikare (Becker 1963 s. 2), anser vi att begreppet är ett relevant teoretiskt underlag för tolkning i vår studie gällande att besvara båda våra frågeställningar. Vi menar att etiketteringen erhåller ett förklaringsvärde gällande att arbetsplatsrelaterat hot respektive våld kan upplevas och därmed definieras annorlunda baserat

på en individs sinnestillstånd samt bakgrund. Därtill anser vi att etiketteringen kan hjälpa till att förklara hur individer påverkas av andras gränsdragningar när de själva definierar vad som betraktas som hot respektive våld. Detta med utgångspunkt i Beckers (1963 s. 4) resonemang gällande att olika grupper i samhället bedömer olika handlingar som avvikande. Beckers (1963) etikettering är även relevant till denna studie för att söka förstå samt tolka huruvida intervjupersonerna särskiljer begreppen hot respektive våld från varandra genom att tilldela utförda handlingar någon av etiketterna hot eller våld.

3 Metod

Följande kapitel avser att redogöra för, motivera samt diskutera studiens metod. Inledningsvis ges en beskrivning av forskningsstrategi samt val av metod, varpå den valda intervjuformen presenteras. Nästkommande avsnitt beskriver studiens vetenskapsteoretiska utgångspunkt. Därefter redovisas urvalsförfarandet, genomförandet av studien samt tillvägagångssättet vid bearbetningen och analysen av intervjumaterialet. Kapitlet avslutas med en diskussion kring reliabilitet, validitet och generaliserbarhet, samt studiens etiska ställningstaganden.

3.1 Val av metod

Denna studie har tillämpat en kvalitativ forskningsstrategi. Enligt Bryman (2011 s. 341) är kvalitativ forskning interpretativistisk, vilket innebär att fokus ligger på att skapa en förståelse av den sociala verkligheten utifrån hur individer uppfattar och tolkar sin sociala verklighet. Baserat på syftet med denna studie – att belysa komplexiteten av att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser som arbetar i särskilt utsatta områden, med utgångspunkt i den begreppsmässiga problematiken – ansågs kvalitativ intervjumetod mest lämplig. Detta eftersom att kvalitativa intervjuer ämnar att skapa förståelse för världen utifrån intervjupersonens perspektiv och upplevelser samt att utveckla mening ur deras erfarenheter (Kvale & Brinkmann 2014 s. 17). De kvalitativa intervjuerna var således ett sätt att få ta del av intervjupersonernas egna definitioner med utgångspunkt i deras egna upplevelser.

Det som ytterligare föranledde användningen av en kvalitativ metod var utformningen av studiens frågeställningar, det vill säga: *hur kan problematiken gällande att definiera arbetsplatsrelaterat hot respektive våld tolkas med utgångspunkt i intervjuerna samt hur kan betydelsen av vem som uttrycker hot respektive våld tolkas i förhållande till den begreppsmässiga problematiken?* Kvale och Brinkmann (2014 s. 143) menar nämligen att den kvalitativa forskningsintervjun med hög sannolikhet är relevant att använda när forskningsfrågor formuleras med hjälp av ordet hur. Vidare motiverades en kvalitativ metod med utgångspunkt i att målsättningen med studien var att skapa en kontextuell förståelse för den begreppsmässiga problematiken genom att tolka intervjupersonens värderingar och upplevelser snarare än att generalisera resultaten till en relevant population – vilket är någonting som Bryman (2011 s. 327) menar skiljer den kvalitativa forskningen från den kvantitativa.

3.2 Semi-strukturerad intervjuform

Kvalitativa intervjuer omfattar både ostrukturerad och semi-strukturerad intervjuform (Bryman 2011 s. 415). På grund av att vi inte är vana vid att utföra intervjuer samt att det i studien förekom specifika frågeställningar vi sökte svar på genom de utförda intervjuerna, upplevdes ostrukturerade intervjuer för riskabelt. Detta eftersom att ostrukturerade intervjuer tenderar att likna ett vanligt samtal där intervjuaren enbart ställer en eller ett fåtal frågor som intervjupersonen får resonera kring (ibid.). Med utgångspunkt i detta, samt utifrån att Bryman (2011 s. 416) menar att en semistrukturerad intervju med en intervjuguide bör användas om det förekommer fler än en intervjuare i syfte att säkerställa ett minimum av jämförbarhet i intervjuandet, togs ett beslut att utföra semistrukturerade intervjuer. Semi-strukturerade intervjuer innebär att intervjuaren förhåller sig till relativt specifika teman i en intervjuguide, men att intervjupersonen erhåller en frihet att besvara frågorna på sitt eget sätt (Bryman 2011 s. 415). Semi-strukturerade intervjuer gör det även möjligt att ställa följdfrågor med utgångspunkt i intervjupersonens svar (ibid.). Detta skapade flexibilitet med tanke på att svaren varierade. Följdfrågorna bidrog till att svaren kunde utvecklas och bli mer djupgående, exempelvis genom att det fanns möjlighet att ställa frågor kring intervjupersonens känslor och reflektioner avseende specifika händelser.

3.3 Vetenskapsteoretisk utgångspunkt

Studiens vetenskapsteoretiska utgångspunkt är socialkonstruktionism. Enligt Allwood och Erikson (2010 s. 122) grundas socialkonstruktionism i tanken att en individs förståelse för fenomen är skapade genom social interaktion samt att de är en produkt av kommunikationsprocesser mellan individer. Vidare menar Allwood och Erikson (ibid.) att konstruktionerna handlar om hur olika begrepps innebörder antas se ut. Enligt Karlsson och Pettersson (2006 s. 58) kännetecknas kvalitativa intervjuer av att kunskap produceras genom att det sker en interaktion mellan intervjuarna och intervjudeltagarna, vilket påminner om socialkonstruktionism som beskrivs ovan.

Kopplat till vår studie innebär ett socialkonstruktionistiskt perspektiv att intervjupersonerna konstruerar sin förståelse för fenomenet arbetsplatsrelaterat hot respektive våld utifrån sin egen sociala verklighet. Den handling som av en individ definieras som hot respektive våld, kan exempelvis av en annan individ exkluderas ur definitionen av begreppen. Vidare innebär ett socialkonstruktionistiskt perspektiv att den kunskap som framkommer i vår resultatdel och som

ligger till grund för diskussionen baseras på interaktionen mellan oss som intervjuare och respektive intervjuperson, genom att vi ställer frågor som intervjupersonen får besvara utifrån sina egna tankar och upplevelser.

3.4 Urval

3.4.1 Urval av organisation och områden

Urvalet av organisation och områden var i denna studie målinriktat. Ett sådant urval är enligt Bryman (2011 s. 350; 392) aktuellt när målet är att de selekterade enheterna, till exempel organisationer eller områden, ska vara relevanta för forskningsfrågorna. Detta är enligt Bryman (2011 s. 434) ett sätt att försöka åstadkomma en samstämmighet mellan forskningsfrågorna och urvalet genom att intervjua individer som är relevanta för studien. Därför lämpade sig denna urvalsmetod då det fanns en önskan att inkludera personer som arbetar som polis i yttre tjänst från olika särskilt utsatta områden. Detta i syfte att få ta del av hur individer som arbetar i dessa områden själva definierar hot respektive våld för att skapa en förståelse för komplexiteten att beskriva begreppen. Urvalet kan därmed hjälpa till att skapa en mer nyanserad bild av det som framkommer i NOA:s (2017) rapport gällande att polisens utsatthet för hot respektive våld ökar i omfattning och karaktär i de särskilt utsatta områdena.

I ett målinriktat urval utförs selekteringen i flera steg (Bryman 2011 s. 350). I det första steget kontaktades samtliga av de sex polisregionerna³ i Sverige som omfattas av särskilt utsatta områden: Bergslagen, Mitt, Stockholm, Väst, Öst och Syd (Bilaga 1). Polisregionerna kontaktades genom mejl som skickades ut via en förfrågan till regionernas registratorer. En kort förklaring av studien innefattades samt en önskan om kontaktuppgifter till relevanta individer som kunde vara behjälpliga med att tillhandahålla intervjupersoner som arbetar i yttre tjänst i särskilt utsatta områden. Eftersom att samtliga polisregioner som omfattas av minst ett särskilt utsatt område kontaktades från start, valdes inte specifika områden ut som intressanta. Målsättningen var dock att utföra intervjuer i fler än ett särskilt utsatt område. Initialt fick vi svar via mejl från fem polisområden varav två föll bort på grund av logistiska och ekonomiska skäl, det återstod därmed tre särskilt utsatta områden belägna i tre olika polisområden⁴. I

³ Det förekommer sju polisregioner i Sverige, dessa har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett fastställt geografiskt område (<https://www.polisen.se>).

⁴ Det förekommer 27 polisområden i Sverige, dessa är mindre områden inom de sju polisregionerna (<https://www.polisen.se>).

efterhand har vi dock kommit till insikt att inkluderandet av fler än ett särskilt utsatt område inte var av avgörande betydelse, eftersom att det inte är möjligt att generalisera en polis definitioner av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld till andra platser eller poliser (jmf. Bryman 2011 s. 199).

3.4.2 Urval av intervjupersoner

I nästa steg valdes intervjupersonerna ut genom ett snöbollsurval, vilket är ett angreppssätt inom det målinriktade urvalet för att selektera ut individer (Bryman 2011 s. 434). Snöbollsurval innebär att forskaren initialt tar kontakt med personer som är av betydelse för studiens tema, dessa används sedan för att få kontakt med ytterligare relevanta individer (Bryman 2011 s. 196). Via det mejl som skickades ut upprättades kontakt med personer inom Polismyndigheten. Dessa var således vår initiala kontakt och ett ytterligare mejl med ett bifogat informationsbrev om studiens övergripande syfte, genomförande samt övriga praktiska detaljer skickades ut till dem (Bilaga 2). Informationsbrevet vidarebefordrades sedan till de poliser som ansågs relevanta för studien, det vill säga områdespoliser⁵ som främst arbetar i särskilt utsatta områden. De enskilda poliserna fick sedan ta ställning till om de var intresserade av att delta i studien eller inte. Poliserna som var intresserade av att delta mejlade sedan oss och vi bestämde därefter ett intervjutillfälle som passade samtliga.

Antalet intervjupersoner landade på totalt fem stycken. I metodlitteraturen förekommer varierande rekommendationer gällande omfattningen av intervjupersoner inom kvalitativa intervjustudier (Bryman 2011 s. 436-437; Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015 s. 42; Kvale & Brinkmann 2014 s. 156-157). Utifrån litteraturen går det att utläsa att fem intervjupersoner är i underkant för vad som rekommenderas. Kvale och Brinkmann (2014 s. 156-157) menar att det ibland riktas misstänksamhet mot studier med få deltagare, men belyser samtidigt att ett mindre antal intervjupersoner anses vara tillräckligt i studier där syftet är att skapa förståelse för en enskild individs upplevelser. Med utgångspunkt i att detta examensarbete löper över en begränsad tidsperiod fattades ett beslut om att utföra färre intervjuer i syfte att göra materialet mer lätthanterligt och avsätta mer tid för tolkning och analys. Denna prioritering menar Kvale och Brinkmann (2014 s. 157) är fördelaktig.

⁵ En polisiär funktion som syftar till att arbeta långsiktigt med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande utifrån en framtagna problembild (Polismyndigheten 2018 s. 13).

3.5 Utformning av intervjuguide och intervjufrågor

Detta avsnitt skildrar hur intervjuguide samt intervjufrågor har tagits fram. Intervjuguiden fungerade som minneslista över de frågor som var tänkta att behandlas (Bilaga 3). Bryman (2011 s. 419) menar att en intervjuguide är av vikt för att säkerställa att materialet fångar upp sådant som intervjupersonerna själva upplever. Frågorna bör dock inte vara för snäva på grund av det kan resultera i en minskad flexibilitet och öppenhet för nya uppslag under intervjugång (Bryman 2011 s. 419). Vi skapade därför en intervjuguide som täckte flera dimensioner och som möjliggjorde alternativa tolkningar samt skapade ett brett fokus. Utgångspunkten låg samtidigt i undersökningens presumtiva frågeställningar för att underlätta insamlandet av intervjusvar som kan hjälpa till att besvara frågeställningarna, vilket Bryman (2011 s. 419) menar har betydelse för att skapa en samstämmighet mellan forskningsfrågorna och det som framkommer i intervjuerna. Därför tydliggjordes inför intervjuerna att samtliga frågor berörde polisernas arbete i särskilt utsatta områden, trots att somliga frågor var formulerade i en generell karaktär.

Enligt Bryman (2011 s. 419) bör intervjuguiden ha en logisk följd för att skapa stringens mellan intervjufrågorna, vilket tillämpades vid utformningen av vår intervjuguide. Den första delen innefattade bakgrundsinformation om intervjupersonen. Syftet med detta var att rikta fokus mot intervjupersonen och att ställa frågor av relativt enkel karaktär för att framkalla en trygghet i intervjusituationen. Därefter behandlades frågor gällande upplevelsen av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld varpå sista temat berörde frågor om intervjupersonens arbete i särskilt utsatta områden. Som avslutning ställdes frågan om intervjupersonen hade något mer att tillägga, något som Kvale och Brinkmann (2014 s. 171) menar möjliggör för intervjupersonen att ta upp sådant som hen haft i åtanke under intervjun.

Kvale och Brinkmann (2014 s. 177-178) redogör för olika typer av intervjufrågor. Inledande frågor syftar enligt Kvale och Brinkmann (ibid.) till att ge spontana och utförliga svar där intervjupersonen ges möjlighet att skildra det som de själva upplever som viktigast. Därför utformade vi frågor som uppmanade till att berätta om eller beskriva olika aspekter av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld. Vidare beskriver Kvale och Brinkmann (2014 s. 177) indirekta och direkta frågor. De indirekta frågorna handlar om att intervjupersonen får svara på hur andra människor ser på olika fenomen, vilket kan ge information om vad intervjupersonen indirekt har för inställning (Kvale & Brinkmann 2014 s. 177). Dessa indirekta frågor användes

i föreliggande undersökning genom att intervjupersonen fick reflektera över vad som *inte* ansågs som hot respektive våld, vilket indirekt kan ge information om vad intervjupersonen definierar som hot respektive våld. Direkta frågor är av en mer styrande karaktär och innebär att intervjuaren presenterar ämnen och dimensioner direkt (Bryman 2011 s. 423; Kvale & Brinkmann 2014 s. 177). Kvale och Brinkmann (2014 s. 177) menar att sådana frågor bör ställas mot slutet av en intervju så att intervjupersonen först får möjlighet att ge sina personliga beskrivningar av ämnet. Därför placerades direkta frågor i slutet av våra intervjuer för att undvika att styra intervjupersonen.

3.6 Genomförande av intervjuerna

I detta avsnitt beskrivs genomförandet av intervjuerna. Samtliga intervjuer genomfördes på en plats som intervjupersonen valt ut. Därmed gavs intervjupersonerna möjlighet att själva få avgöra var de kände sig mest bekväma att bli intervjuade. För samtliga innebar detta att intervjuerna utfördes i ett rum på den polisstation där intervjupersonen arbetar. Intervjuerna utfördes i ett avskilt rum på respektive arbetsplats, vilket möjliggjorde att intervjuerna kunde ske ostört utan yttre störningsmoment. Detta upplevdes som positivt då intervjupersonerna inte behövde oroa sig för att någon utomstående kunde ta del av det som framkom i intervjun, men även för vår del som oerfarna intervjuare, som Bryman (2011 s. 421) menar enkelt distraheras av en stökig omgivning.

Vi valde att vara två intervjuare vid intervjutillfällena. Enligt Thomsson (2010 s. 73) bör två intervjuare enbart användas om intervjupersonen befinner sig i en maktstark position. I detta fallet gjordes en förhandsbedömning avseende att intervjupersonen befann sig i en maktstark position i förhållande till våra subjektpositioner som man respektive kvinna samt polis respektive studerande. Under majoriteten av intervjuerna upplevdes det som en fördel att vara två intervjuare, eftersom att vi som intervjuare kunde fokusera på olika aspekter under intervjun (jmf. Thomsson 2010 s. 73). Detta var positivt på så sätt att det gav möjlighet att dela upp ansvarsområdena. Den ena av oss ställde samtliga frågor med utgångspunkt i intervjuguiden och den andra förde anteckningar. Det faktum att vi var två gav även båda möjlighet att ställa följdfrågor, något som i efterhand upplevdes värdefullt tack vare att vi ibland tolkade svaren på olika sätt. Detta bidrog till att den ena av oss kunde ställa en följdfråga som den andra inte hade tänkt på att ställa.

Under intervjuerna användes inspelning för att fånga upp allt som sades. Inspelning av intervjuer är enligt Bryman (2011 s. 428) positivt eftersom att det säkerställer en komplett skildring av utsagorna och att intervjuaren minskar risken för att tappa fokus på vad som sägs till förmån för att anteckna. Även Kvale och Brinkmann (2014 s. 219) betonar det faktum att antecknande kan distrahera och framhåller det positiva med ljudinspelningar ur den aspekten. I denna undersökning upplevde vi det fördelaktigt att använda ljudinspelning, då de anteckningar som fördes kunde reduceras till att enbart fånga upp icke-verbalt språk i form av gester och minspel, samt att följdfrågor till det som sades kunde noteras.

3.7 Bearbetning och analys

När alla intervjuer hade utförts lyssnades ljudfilerna igenom enskilt. Materialet transkriberades sedan i syfte att omvandla de muntliga intervjuerna till skrift. Anledningen till detta var för att underlätta den kommande analysen. Kvale och Brinkmann (2014 s. 218) menar att själva transkriberingen är att anse som en slags begynnelse till den analytiska processen. Transkriberingen av intervjuerna fördelades sinsemellan. En nackdel med att transkribera inspelat material som både Bryman (2011 s. 429) samt Kvale och Brinkmann (2014 s. 220) påpekar är att det kan vara en tidskrävande och påfrestande process, vilket det fanns en medvetenhet kring innan intervjuerna utfördes. Trots detta upplevdes inte transkriberingen som krävande, fastän det inspelade materialet sträckte sig från 30 till 60 minuter per intervju. Sannolikt kan det varit det faktum att arbetsbördan delades upp på två som bidrog till upplevelsen av att transkriberingen gick förhållandevis smidigt.

3.7.1 Kvalitativ innehållsanalys

För att analysera och tolka det insamlade intervjumaterialet använde vi oss av kvalitativ innehållsanalys. Kvalitativ innehållsanalys används enligt Schreier (2012 s. 1-2) för att beskriva betydelsen av kvalitativt material på ett systematiskt vis, och metoden är främst ett alternativ om det är nödvändigt för forskaren att tolka materialet för att nå betydelsen. Med utgångspunkt i detta var kvalitativ innehållsanalys en lämplig metod i denna studie, eftersom att det i materialet inte förekom en given och tydlig mening och att materialet därmed behövde tolkas. Avsikten med analysen var att tolka utvalda delar av materialet, och därför var kvalitativ innehållsanalys tillämpbar tack vare att den hjälper till att reducera materialet istället för att tolka betydelsen av ett helt material (jmf. Schreier 2012 s. 3; 7).

Det första steget i analysen var att bestämma forskningsfrågor och välja material (jmf. Schreier 2012 s. 6). Schreier (2012 s. 4) menar att frågeställningarna avgör vilka delar av materialet som är relevant och därmed är nödvändiga att tolka. Nästa steg var att bygga kodningsramen. Nybörjare inom kvalitativ innehållsanalys rekommenderas enligt Schreier (2012 s. 83) att utföra en så kallad tvåstegskodning, vilket tillämpades i denna analys. I den första delen av tvåstegskodningen, som handlar om att selektera, sorterades det som var relevant respektive irrelevant ut för att säkerställa att materialet enbart bestod av sådant som var av betydelse för forskningsfrågorna. Schreier (ibid.) menar att det är av vikt att den relevanta kategorin är bred för att säkerställa att relevant material inte kodas som irrelevant och därmed går förlorad i analysen. Därför kodades sådant som var svårbedömt som relevant. I syfte att undvika snedvridet material baserat på fördomar sorterades materialet initialt var och en för sig, för att sedan jämföras med varandra (jmf. Schreier 2012 s. 83). Nästa del i tvåstegskodningen bestod av att avgöra strukturen på kodningsramen, det vill säga vilka huvudkategorier som skulle användas för att beskriva det relevanta materialet (jmf. Schreier 2012 s. 84). För varje huvudkategori genererades sedan underkategorier. Detta kan utföras genom en datadriven strategi respektive en teoridriven strategi – eller genom att kombinera de båda strategierna (Schreier 2012 s. 84).

I föreliggande fall togs delvis utgångspunkt i förförståelsen, då vi hade tidigare kunskap kring fältet och vad som framkommit i forskningen om arbetsplatsrelaterat våld. Därmed skapades kodningsramen utifrån en teoribaserad strategi (jmf. Schreier 2012 s. 85-86). Strategin var således deduktiv⁶. Schreier (2012 s. 86) menar dock att det är nödvändigt att addera ett induktivt⁷ steg när skapandet av kodningsramen har sin utgångspunkt i förförståelsen. Detta föranledde att även tillämpa en datadriven strategi genom att låta datamaterialet generera kategorier som inte hade kunnat förutses. Kategorierna skapades således växelvis teoridrivet och datadrivet, där fokus låg på att generera kategorier som fångade upp det som var viktigt i materialet – något som enligt Schreier (2012 s. 90) är mer väsentligt än att strikt utgå från den ena eller den andra strategin.

⁶ Innebär ett synsätt på relationen mellan teori och forskningspraxis, där forskning genomförs med utgångspunkt i idéer och hypoteser som härstammar från teorier (Bryman 2011 s. 647).

⁷ Innebär ett synsätt på relationen mellan teori och forskningspraxis, där teorin frambringas utifrån praktiken (Bryman 2011 s. 650).

När kodningsramen var fastställd och samtliga huvudkategorier respektive underkategorier var skapade, definierades dessa för att bestämma vilka delar av materialet som skulle innefattas under vardera kategori (jmf. Schreier 2012 s. 94). Genom att definiera vad varje kategori handlade om säkerställdes därmed att vi båda fick förståelse för vilket material som skulle kodas till respektive kategori, vilket enligt Schreier (2012 s. 95) ökar förutsättningarna för att kategorierna används konsekvent samt gör analysen mer tillförlitlig. För att definiera kategorierna tilldelades de ett namn i syfte att erhålla en precis beskrivning. Namnen är enligt Schreier (2012 s. 96) till för att rubricera kategorin. För att sedan skildra kategoriernas betydelse skapades beskrivningar av kategoriernas utmärkande drag, vilket fungerade som regler för vad som skulle innefattas i vardera kategori (jmf. Schreier 2012 s. 96). Till några kategorier inkluderades även indikatorer, vilka enligt Schreier (2012 s. 99) fungerar som tecken som pekar på återkommande företeelser i materialet. Indikatorerna underlättade konkretiseringen av kodningen. Underkategorierna skildrades genom att kombinera beskrivningar och exempel i form av citat. Detta för att göra beskrivningarna mer konkreta och mindre abstrakta (jmf. Schreier 2012 s. 100).

I nästa steg reviderades kodningsramen. Detta innebar att när samtliga kategorier var skapade, tog vi ett steg tillbaka och korrigerade kodningsramen. Därmed kontrollerades att inga kategorier blandade sig med varandra, att samtliga kategorier var ömsesidigt uteslutande samt att det inte fanns några överlappningar mellan kategorierna (jmf. Schreier 2012 s. 104). När kodningsramen var utformad och testad gick vi gemensamt igenom den nya kodningsramen, för att säkerställa att båda hade samma förståelse för de nya kategorierna och kodningsalternativen. Detta är av vikt för att få ut det bästa möjliga av kodningen (Schreier 2012 s. 195). Därefter genomfördes huvudkodningen, och materialet delades återigen upp i relevant respektive irrelevant. Detta för att säkerställa att enbart material som var av betydelse för forskningsfrågorna inkluderades (jmf. Schreier 2012 s. 195). Sedan kodades det relevanta materialet återigen utifrån de nya huvudkategorierna och underkategorierna. Slutligen jämfördes kodningarna på nytt för att säkerställa att tolkningarna överensstämde samt för att undersöka om vissa delar av materialet kodats olika oss emellan (jmf. Schreier 2012 s. 198; 203). I de fall där materialet kodats olika fördes diskussioner kring varför materialet borde passa i den ena eller andra kategorin, varpå vissa delar kodades om. Detta är enligt Schreier (2012 s. 205) ett sätt att ta slutgiltiga beslut gällande betydelsen av de olika kodade delarna i materialet. Den färdigställda kodningsramen användes sedan för att besvara studiens frågeställningar i resultatkapitlet.

3.8 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

3.8.1 Reliabilitet

Extern respektive intern reliabilitet är två typer av reliabilitet som diskuteras i förhållande till kvalitativ forskning (Bryman 2011 s. 352). Extern reliabilitet står för i vilken utsträckning en studie kan replikeras (ibid.). Kriteriet avseende replikering är svårt att uppfylla inom den kvalitativa forskningen eftersom att den sociala miljön är föränderlig (ibid.). I detta fallet är en replikering av studiens resultat, som har framkommit utifrån intervjuer, inte genomförbart. Skulle samma individer intervjuas en upprepad gång har deras definitioner avseende arbetsplatsrelaterat hot respektive våld sannolikt förändrats, eftersom att uppfattningar och attityder ofta förändras över tid. För att däremot säkerställa att det ska vara möjligt att replikera studiens tillvägagångssätt, har stor vikt lagts på metoden i syfte att försöka beskriva denna på ett uttömmande och noggrant sätt.

Intern reliabilitet innebär att de forskare som tillsammans genomför studien behöver komma överens om hur det som framkommer ska tolkas (Bryman 2011 s. 352). I detta fallet handlar det bland annat om tolkningen av det inspelade och transkriberade intervjumaterialet. Kvale och Brinkmann (2014 s. 225-226) menar att bristande reliabilitet förekommer då intervjuarna använder olika tekniker vid transkribering av den inspelade intervjun, exempelvis gällande pauser i talet eller förändrat tonläge. För att säkerställa en hög intern reliabilitet gjordes en genomgång av hur vi skulle gå tillväga vid transkriberingen. Vi kom exempelvis överens om att samtliga intervjuer skulle transkriberas ordagrant och pauser märktes ut med hjälp av punkter.

Schreier (2012 s. 167) diskuterar reliabilitet kopplat till kvalitativ innehållsanalys och menar att kodningen bör jämföras mellan forskare för att säkerställa intersubjektivitet. Schreier (ibid.) menar att analys bör utföras separat och oberoende av varandra, på samma kodningsenheter. Resultatet som framkommer genom analysen anses vara intersubjektiv när det förekommer en samstämmighet mellan flera individer. Därför har kodningen initialt utförts enskilt i detta fallet, och sedan tillsammans, som i ett led för att säkerställa studiens reliabilitet.

3.8.2 Validitet

Validitet är ett centralt kriterium för att bedöma kvaliteten på kvalitativ forskning (Schreier 2012 s. 27). Schreier (2012 s. 27) diskuterar validitet i samband med kodningsramen och huruvida denna fångar upp det som den var avsedd att fånga upp. För att bedöma graden av validitet redogör Schreier (2012 s. 185) för bland annat *ytvaliditet*⁸ som är väsentlig för den kvalitativa innehållsanalysen. Ytvaliditet avser i vilken omfattning kodningsramen fångar upp det som var ämnat att fångas upp (Schreier 2012 s. 185).

Schreier (2012 s. 186) menar att ytvaliditet är ett värdefullt begrepp när kategorier skapas med utgångspunkt i materialet. Då kodningsramen i denna studie skapats delvis utifrån en datadriven strategi anses detta begrepp därmed vara till hjälp för att avgöra studiens validitet. För att bedöma kodningsramens grad av ytvaliditet menar Schreier (ibid.) att det är angeläget att undersöka pilotkodningen. Om det finns stora sektioner som anförts till residualkategorier⁹ kan detta innebära att de verkliga kategorierna inte lyckas fånga upp dessa delar, alltså att kategorierna i kodningsramen inte täcker meningen med materialet – vilket i sin tur innebär låg ytvaliditet (Schreier 2012 s. 186). I den här studien kodades förhållandevis små delar av materialet som residualkategorier i den initiala kodningen, vilket kan tyda på en god ytvaliditet. Samtliga delar som kodats till underkategorier var även jämnt fördelade under respektive huvudkategori. Detta tyder på att varje underkategori lyckas fånga upp och beskriva materialet, vilket även detta antyder att kodningsramen är behäftad med god ytvaliditet (Schreier 2012 s. 187).

3.8.3 Generaliserbarhet

Kvale och Brinkmann (2014 s. 310) diskuterar generaliserbarhet utifrån ett kvalitativt intervjustudieperspektiv. Kvale och Brinkmann (2014 s. 310-311) menar att målet med intervjustudier inte är att generalisera resultaten till andra tidpunkter eller platser, utan snarare att kunna överföra kunskapen till andra relevanta situationer. Avsikten med denna studie var inte att resultaten skulle vara generaliserbara. Det som framkom i intervjuerna och i analysen är inte möjligt att generalisera till samtliga poliser som arbetar i särskilt utsatta områden. Målet var snarare att skapa en kontextuell förståelse.

⁸ Begreppet ytvaliditet är vår översättning av engelskans face validity och baseras på Brymans (2011 s. 57) översättning av begreppet.

⁹ Residualkategorier används enligt Schreier (2012 s. 93) för att kategorisera material som är relevant för forskningsfrågorna men som inte passar in under någon av de faktiska kategorierna.

3.9 Etiska ställningstaganden

Detta avsnitt berör studiens etiska ställningstaganden. Vid intervjuer på arbetsplatser kan det förekomma en oro för att chefen eller kollegor ska få kännedom om vad som sägs (Thomsson 2010 s. 88). Därför är det av vikt att tydligt informera intervjupersonen om konfidentialitet samt hur eventuella inspelningar kommer att hanteras (ibid.). Vi formulerade således ett informationsbrev i syfte att informera intervjudeltagaren om samtliga forskningsetiska principer samt hur studien förhåller sig till dessa.

Den första forskningsetiska principen benämns informerat samtycke, och innebär att intervjupersonerna informeras om syftet med undersökningen och dess upplägg (Kvale & Brinkmann 2014 s. 107). I föreliggande studie informerades intervjupersonerna om syftet genom att tilldelas informationsbrevet innan intervjuerna genomfördes. Syftet som presenterades var dock av övergripande karaktär, för att inte påverka intervjupersonerna i en viss riktning mot att ge svar som de trodde att vi var ute efter (jmf. Bryman 2011 s. 213). Informerat samtycke handlar även om att informera intervjupersonerna om att deltagandet är frivilligt och att det går att avbryta intervjun närsomhelst (Kvale & Brinkmann 2014 s. 107), vilket intervjupersonerna informerades om i informationsbrevet. I denna studie spelades samtliga intervjuer in och transkriberades efter att intervjupersonen gett sitt samtycke till detta. I informationsbrevet framkom det att intervjupersonen garanteras full anonymitet genom att arbetsplats, personuppgifter och händelser kommer att avidentifieras. Ett antal av intervjupersonerna i denna studie erhöll skyddad identitet. Därför togs ett beslut om att inte inkludera någon information avseende intervjupersonerna överhuvudtaget i denna uppsats.

Den andra forskningsetiska principen handlar om konfidentialitet, vilket innebär att garantera att privata data som avser deltagarna i en undersökning inte kommer att avslöjas (Kvale & Brinkmann 2014 s. 109). I det formulerade informationsbrevet försäkrades intervjupersonerna om att ingen utomstående kommer att ta del av inspelning eller transkribering samt att materialet kommer att raderas efter utfört examensarbete. Nyttjandekravet handlar om att insamlade uppgifter avseende enskilda individer enbart får användas för forskningsändamål (Vetenskapsrådet 2002 s. 14). I det här fallet kommer den information som framkommer under intervjuerna enbart att användas för att besvara studiens frågeställningar, vilket samtliga intervjupersoner informerades om via informationsbrevet.

3.9.1 Samtyckesformulär

Ett samtyckesformulär som intervjupersonen fick signera har använts för att säkerställa att intervjupersonen har tagit del av, förstått och accepterat det formulerade informationsbrevet (Bilaga 4). Användningen av samtyckesformulär medför både för- och nackdelar, en av fördelarna är att det ger intervjupersonen möjlighet att från början och i skriftlig form erhålla information angående vad deras medverkan innebär (Bryman 2011 s. 137). Det förekommer dock en risk för att intervjupersonen upplever en oro av att behöva signera ett dokument för sin medverkan, vilket kan leda till att de väljer att inte delta i undersökningen (ibid.). Samtliga deltagare i föreliggande studie signerade samtyckesformuläret efter att ha läst igenom informationsbrevet, och det fanns inga tecken på att de upplevde det som besvärande.

4 Resultat och analys

Under följande kapitel presenteras studiens resultat i form av de framtagna huvudkategorierna med tillhörande underkategorier. Kategorierna syftar till att besvara våra frågeställningar, vilka lyder: *hur kan problematiken gällande att definiera arbetsplatsrelaterat hot respektive våld tolkas med utgångspunkt i intervjuerna* samt *hur kan betydelsen av vem som uttrycker hot respektive våld tolkas i förhållande till den begreppsmässiga problematiken?* Det material som resultat och analys utgår ifrån baseras på de utförda intervjuerna. Samtliga intervjupersoner arbetar i ett särskilt utsatt område, resultat och analys baseras därmed på upplevda händelser och erfarenheter från ett sådant område. För att säkra intervjupersonernas konfidentialitet har samtliga intervjupersoner tilldelats fingerade namn. Dessa är Erik, Patrik, Jonny, Martin och Stefan. Resultaten kommer att presenteras i löpande text, men för att ge en överblick över samtliga kategorier har nedanstående tablå skapats.

Definitionen av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld	Vem som avgör gränsdragningen av hot respektive våld varierar	Betydelsen av vem det är som uttrycker hot respektive våld
Distinktionen mellan begreppen hot respektive våld	Den enskilda polismannen drar gränsen	Handlingar utförda av berusade eller sjuka individer upplevs inte som hot respektive våld
Hotfulla situationer behöver inte innefatta konkreta hot	Övriga aktörer drar gränsen	Handlingar utförda av tidigare brottsdömda upplevs som hot respektive våld

Tablå 1 *Komplexiteten att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld*

4.1 Definitionen av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld

Denna huvudkategori avser att besvara hur problematiken kan tolkas gällande att definiera arbetsplatsrelaterat hot respektive våld, i syfte att skapa förståelse för komplexiteten att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser i särskilt utsatta områden. Kategorin har delats upp i två underkategorier. Den ena belyser att hot respektive våld definieras på olika sätt där intervjupersonerna överlag beskriver våld i mer självklara termer än hot. Den andra underkategorin åskådliggör en diskrepans mellan hot och hotfulla situationer, där hotfulla situationer inte alltid definieras i termer av konkreta hot. Syftet med

huvudkategorin är att belysa den begreppsförvirring som vi upplever förekommer. För att analysera det som framkom i intervjuerna kommer Waddington m.fl. (2006) forskning att användas.

4.1.1 Distinktionen mellan begreppen hot respektive våld

Följande underkategori ämnar att påvisa *hur* intervjupersonerna skiljer på begreppen hot respektive våld. Överlag gavs våld en smalare och tydligare definition där enbart fysiska handlingar inkluderas och intervjupersonerna tenderade att med större lätthet kunna återge exempel på händelser som de betraktar som våld. Vi tycker oss däremot kunna utläsa en svårighet bland intervjupersonerna gällande vad de inkluderar i begreppet hot. Följande citat illustrerar Jonnys osäkerhet kring hur han definierar begreppet hot då han uttryckte sig tvekande när han tillfrågades vad hot innebär för honom, medan han med större säkerhet besvarade frågan gällande våld:

Jonny: Nä men hot är väl att man eh... ah att man hotar... eeh hotar för att vi ska bli... polisen ska bli rädda och inte utföra nån viss åtgärd kanske. Att man kanske skulle välja då att inte kontrollera den här personen vid nästa gång man träffar dom eller liksom sådär... det är väl... det är väl det jag väger in i hot eller att man hotar med att det ska hända ens familj nånting eller sådär... eh ah

Intervjuare: Och våld då?

Jonny: Aa men det är väl allting från att man börjar kränga och är våldsam till att det är ren misshandel eller vapenvåld eller allting som är med i det spektrat.

När Erik tillfrågades att definiera vad hot innebär för honom uttryckte han eftertänksamhet och gav inte ett självklart svar på vad han inkluderar i begreppet. Däremot vad gäller våld var han tydlig med att det behöver vara en konkret handling som någon utför. Stefan angav liknande svar, han menade att våld är "då man faktiskt möts av någonting där någon försöker allt ifrån att smälla till en till vad det nu kan vara" medan han uttryckligen sade att han upplever hot som svårdefinierat med utgångspunkt i att hot kan upplevas olika från person till person. Vad gäller Patrik uttryckte han att han ville särskilja begreppen från varandra, och menade att det är enklare med våldsbegreppet medan hot kan vara förtäckta vilket kräver en egen tolkning av vad som anses som hot. Detta illustreras genom följande citat:

Patrik: Mmh, om vi tar hot, det kan ju va rent krasst en person som hotar att... utföra nåt våldsamt mot mig eller mot mina kollegor eller egentligen mot någon annan också då, sen kan det ju va förtäckta hot, då blir det ju svårare, och det är väl det vi stöter på oftare, ehm, och där kan de bli lite svårt när... när man kan ana att det är ett förtäckt hot ...

Samtidigt som de sade att det är enkelt att särskilja våld från hot så tolkar vi det som att det förekommer ambivalenser i materialet som påvisar att det inte är så enkelt som det låter. Bland annat berättade Stefan om en situation då en individ skadade honom med ett vapen, och han talade om det som ett hot snarare än våld, trots att han tidigare definierat våld som en konkret handling. Vår tolkning är således att det råder en, vad vi väljer att benämna, begreppsförvirring hos intervjupersonerna gällande vad som betraktas som hot samt att det går att uttyda en ambivalens kring begreppen. Detta kan kopplas till Waddington m.fl. (2006 s. 9-10) resonemang gällande att arbetsplatsrelaterat våld historiskt har varit smalt definierat till att enbart inkludera fysiskt våld eller mord som skett på arbetsplatsen, men att det idag finns tendenser till att inkludera ett bredare spektrum av aggressioner såsom verbala hot, skällsord och trakasserier. Resonemanget kan enligt oss således hjälpa till att förklara svårigheten att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld i särskilt utsatta områden, då forskningen visar att individer ibland inkluderar hot under våld (Waddington m.fl. 2006 s. 9). Intervjupersonerna i föreliggande studie gör dock en distinktion begreppen emellan, även om denna inte alltid är tydlig med utgångspunkt i ambivalensen som gick att uttyda i materialet. Det är därmed inte självklart vad som inkluderas i begreppen, vilket tyder på att begreppsförvirringen är problematisk när poliserna ska definiera arbetsplatsrelaterat hot respektive våld. Detta påvisar en komplexitet att beskriva huruvida arbetsplatsrelaterat hot respektive våld ökar i omfattning och/eller karaktär i de särskilt utsatta områdena.

4.1.2 Hotfulla situationer behöver inte innefatta konkreta hot

Denna underkategori avser att belysa ett mönster som vi kunde skönja i intervjumaterialet, nämligen hur vissa av intervjupersonerna gör en distinktion mellan att utsättas för hot och att uppleva en situation som hotfull. Stefan, Martin och Jonny uttryckte att en situation kan upplevas som hotfull utan att det nödvändigtvis uttrycks konkreta hot. Kategorin syftar till att belysa specifika situationer som intervjupersonerna beskrev som hotfulla men där de var tydliga med att situationen inte omfattade ett reellt hot.

Både Jonny och Stefan exemplifierade en sådan situation likartat. De beskrev att de upplever en situation som hotfull i de fall då det samlas mycket folk på platsen vid ett ingripande. Detta är något som båda ansåg är ett förhållandevis vanligt inslag i de särskilt utsatta områdena där de arbetar. Stefan åskådliggjorde detta genom att berätta om en situation när det samlades mycket folk som var upprörda och missnöjda över polisens arbete. Han talade om händelsen som en hotfull situation och att individer skrek och uttryckte glåpord, men samtidigt menade han att han inte ansåg det som rena hot. Återkommande gav även Martin uttryck för att hotfulla situationer och hot är skilda företeelser, detta visas genom följande citat av honom: "... sen kan det ju va en jättehottfull situation ändå men, men eh... så att, man är nog i hotfulla situationer, inte dagligdags men, men oftare ju, än att nån verkligen... hotar en liksom ...".

I och med att det görs en skillnad mellan hot och hotfulla situationer utläser vi ännu en dimension av problematiken gällande hur poliserna definierar begreppet hot. Återigen ser vi kopplingar till Waddington m.fl. (2006 s. 10) resonemang, att hot ibland inkluderas under begreppet våld, medan det ibland görs en tydlig distinktion mellan begreppen. Intervjupersonerna i vår studie gör en distinktion mellan hot och hotfulla situationer, det är därmed diffust vilket begrepp hotfulla situationer tillhör, vilket återigen tyder på att det förekommer en begreppsförvirring kring arbetsplatsrelaterat hot respektive våld. Därmed uttyder vi ännu en aspekt som gör det komplext att beskriva huruvida arbetsplatsrelaterat hot respektive våld ökar i omfattning och/eller karaktär i de särskilt utsatta områdena.

4.2 Vem som avgör gränsdragningen av hot respektive våld varierar

Denna huvudkategori handlar om vem poliserna anser sätter gränserna för vad de betraktar som hot respektive våld, vilket ska hjälpa till att besvara hur problematiken gällande att definiera arbetsplatsrelaterat hot respektive våld kan tolkas. Detta ska i sin tur kunna skapa förståelse för komplexiteten att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser i särskilt utsatta områden. Det är återigen möjligt att identifiera en viss mån av ambivalens i intervjumaterialet, med utgångspunkt i att intervjupersonerna var kluvna angående vem som bidrar till deras gränsdragning av vad som är arbetsplatsrelaterat hot respektive våld. Delvis uppgav intervjupersonerna att det är den enskilda polismannen som gör avgränsningen, samtidigt som de menade att andra aktörer har inflytande över deras definitioner av begreppen. Därför har två underkategorier tagits fram för att belysa detta.

4.2.1 Den enskilda polismannen drar gränsen

Denna underkategori avser att illustrera att ett antal av intervjupersonerna angav att det är den enskilda polismannen som avgör var gränsen går för arbetsplatsrelaterat hot respektive våld. Patrik menade att han utgår från sig själv när han drar gränsen för vilka handlingar han definierar som hot respektive våld, vilket exemplifieras i följande citat:

Patrik: [Funderar] det är nog nere på enskild polisman, det är nog där vi sätter, ytterst sätter vi gränserna själva där, eh och det är nog specifikt där i första hand som man ska arbeta på vad som anses som, vad som anses som acceptabelt hot och icke-acceptabelt hot om man uttrycker sig så.

I intervjumaterialet framkom det att Jonny delvis utgår från sina egna gränsdragningar gällande vad som betraktas som arbetsplatsrelaterat hot respektive våld. Jonny påvisade detta när han svarade på frågan gällande vem han anser sätter gränserna, genom följande citat: “ ... det är väl vi längst ned i organisationen som avgör om det blir ett hot eller inte ...”. Erik angav också han att det till viss del är den enskilda polismannen som bedömer var gränsen går, och att det är upp till en själv att avgöra vad som är arbetsplatsrelaterat hot respektive våld eller inte.

4.2.2 Övriga aktörer drar gränsen

Denna underkategori uppkom som ett resultat av att det framkom i materialet att det även finns andra aktörer som intervjupersonerna tar hänsyn till när de definierar vad som är hot respektive våld. En aktör som nämns är samhället, det vill säga den allmänna åsikten av vad polisen ska tåla samt hur rättsväsendet ser på vad som klassificeras som arbetsplatsrelaterat hot respektive våld. Erik utgår som ovan nämnt delvis från sig själv vad gäller att definiera begreppen, men det framkom under intervjun att han även anser att samhället definierar vilka handlingar som en polisman ska tåla och att detta påverkar hans egen definition av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld.

Erik: Och sen är det ju [funderar] det har ju blivit nån form av [skrattar/fnyser till] negativ trend med... med vissa normer att, när man kommer till tingsrätten och kanske har... blivit... alltså man har, känner sig att man har skrivit på ett våld mot tjänsteman eller om man skrivit hot mot tjänsteman och liknande, och där har man, har, jag personligen har aldrig varit med om det men, jag vet ju kollegor som har kommit där och där dom mer eller mindre har sagt till dom att: ‘ja fast det här ska du ju tåla för du är polis’, typ. Och det kan ju ha varit såna som har blivit

spottade i ansiktet eller fått en tjuvsmäll eller nått, att det ska man ha i sin mentala förberedelse, och det kan jag ju tycka är sjukt nånstans.

Intervjuare: Tänker du att även utanför organisationen så finns det dom som bestämmer...

Erik: Absolut.

Intervjuare: ...vad ni ska tåla och inte.

Martin förde liknande resonemang kring att det finns en allmän åsikt i samhället om att gränsen för vad poliser ska tolerera är högre och att han fått höra att de ska tåla att bli utsatta för vissa typer av handlingar. Hur han definierar arbetsplatsrelaterat hot respektive våld är således till viss del präglad av samhällets åsikt.

Arbetsgivaren är en ytterligare aktör som intervjupersonerna menade delvis drar gränsen för vad som betraktas som arbetsplatsrelaterat hot respektive våld genom att uppmuntra till att anmäla specifika handlingar eller genom att bagatellisera handlingen. Erik menade exempelvis att om han berättar om en händelse för sin närmsta chef som han är osäker på om det ska betraktas som hot respektive våld, kan arbetsgivaren uppmuntra till att göra en anmälan då arbetsgivaren menar att han inte ska behöva tolerera handlingen. Detta tolkar vi som att Erik tillåter arbetsgivaren att definiera vad som är hot respektive våld när han upplever att han själv är osäker. Jonny däremot, menade att han har upplevt det motsatta, att arbetsgivaren bagatellisera en handling genom att anse att den inte är tillräckligt allvarlig för att anmäla. Det kan därmed vara en handling som Jonny upplever som hot respektive våld, men som arbetsgivaren exkluderar frånbegreppen. Vår tolkning är därmed att arbetsgivarens åsikt är en del av Jonnys definition när han väljer att inte anmäla en sådan handling.

Martin menade att även lagstiftningen definierar vad som är att betrakta som arbetsplatsrelaterat hot respektive våld, då han sade att "... jag skulle säga att det är den juridiska biten helt och hållet". För att en handling ska bedömas som ett hot ansåg Martin att den måste uppfylla lagtextens krav, det vill säga att handlingen måste framkalla en känsla av rädsla och fruktan i situationen, vilket illustreras med hjälp av citatet nedan.

Martin: Ja, det finns ju juridiska, alltså om man säger så ju, såklart om vad som, för att det ska vara ett hot så ska det ju vara direkt uttryckt... eh, jag ska känna rädsla och fruktan och eh... [harklar sig]. Så det är ju den juridiska biten.

Sammanfattningsvis återspeglar denna underkategori att det förekommer en viss ambivalens hos ett antal av intervjupersonerna vad gäller vem som influerar deras definitioner av begreppen. Således uttyder vi att *vem* som definierar begreppen blir en ytterligare aspekt gällande begreppsproblematiken (jmf. Waddington m.fl. 2006; von Hofer 2006; Wikman 2012a). Vad som definieras som arbetsplatsrelaterat hot respektive våld avgörs inte enbart baserat på hur intervjupersonerna själva upplever vissa handlingar, utan även utifrån hur andra aktörer definierar begreppen. Därmed identifierar vi ännu en komplexitet gällande att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser i de särskilt utsatta områdena.

4.3 Betydelsen av vem det är som uttrycker hot respektive våld

Denna huvudkategori med tillhörande underkategorier syftar till att besvara hur betydelsen av vem som uttrycker hot respektive våld kan tolkas i förhållande till den begreppsmässiga problematiken, för att skapa förståelse för komplexiteten av att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser i särskilt utsatta områden. I majoriteten av de utförda intervjuerna var det möjligt att urskilja att vem som utsätter poliserna för hot respektive våld i det särskilt utsatta området där de arbetar har betydelse för om de definierar begreppen som hot respektive våld eller inte. Huvudkategorin har delats upp i två underkategorier med utgångspunkt i att det var möjligt att utläsa skillnader mellan intervjupersonernas uppfattningar. I intervjumaterialet gick det att identifiera återkommande indikatorer, vilka vi har skapat underkategorier utifrån. Dessa var *fyllo*, *sjuk* och *kriminell*. Det som presenteras i nedanstående underkategorier kommer att tolkas utifrån Sahlins (1994) framtagna stereotyper stackare och skurk.

4.3.1 Handlingar utförda av berusade eller sjuka individer upplevs inte som hot respektive våld

Stefan: ... man har ju både förståelse och viss dos av acceptans liksom att man förstår någonstans att det här är ett uttryck i en sinnesstämning som kanske beror på sjukdom och annat och då är man ju betydligt mer accepterade eller förlåtande liksom, man kan... det blir inte lika personligt då, och likaså ibland om man märker att den här killen är ju bara redlöst full, han eller hon vet knappt vad dom säger för stunden, då har man ju liksom rätt svårt att ta det på allvar ...

Citatet ovan illustrerar denna underkategori, att en handling som utförs av någon som är berusad eller sjuk inte definieras som hot respektive våld med utgångspunkt i att handlingen inte upplevs som allvarligt menad. Ett liknande synsätt är möjligt att utläsa i Erik, Jonny och Patriks resonemang. Erik exemplifierade att när en berusad person ska omhändertas och börjar skrika och göra allt för att komma loss, så upplever han inte denna situation som ett hot grundat på individens tillstånd. Patrik beskrev att han gör en avvägning angående om han anser att ett hot är allvarligt menad eller inte, och gav exempel på att han inte upplever ett hot som allvarligt när det uttalas av en berusad individ. Detta tyder på att hans definition av begreppet hot påverkas av vem som uttrycker det.

Patrik: ... det som figurerar i mitt huvud blir ju, är det här ett hot som är allvarligt? Jag gör en bedömning med en gång egentligen, är det allvarligt menad, är det nåt som personen bara slänger ur sig för att han eller hon är berusad eller påverkad av nåt, eller är det för att påverka mig?

Intervjupersonerna beskrev genomgående de berusade och sjuka i termer av att de inte är ansvariga för sina handlingar med utgångspunkt i sitt tillstånd, vilket innebär att vem som utför handlingen har betydelse för om intervjupersonerna definierar en handling som hot respektive våld. Denna typ av resonemang hänför vi till Sahlins (1994) stereotyp stackare. Sahlins (1994 s. 311) kopplar stereotypen till kriminologin och beskriver stackaren som en sjuk individ, vilken är att betrakta som oskyldig och i behov av vård. I detta fallet är stackaren de som intervjupersonerna beskrev som sjuka respektive berusade. De betraktas som oskyldiga och i behov av hjälp, snarare än någon att förskylla för sin handling och därmed bedömer inte intervjupersonerna att hot respektive våld som uttrycks av dessa individer som allvarligt menad.

4.3.2 Handlingar utförda av brottsbelastade individer upplevs som hot respektive våld

Denna underkategori avser att återge hur intervjupersonerna uttryckte att handlingar utförda av brottsbelastade individer upplevs som hot respektive våld. Intervjupersonerna redogjorde återkommande för att handlingar som utförs av personer som de är medvetna om har ett våldskapital eller som är brottsbelastade anses som hot respektive våld då de upplever att handlingarna är allvarligt menade. Följande citat belyser detta resonemang:

Jonny: ... sen så kanske man inte visar det i alla situationer heller, men man kan ju känna att jaa den här killen kan ju va kapabel att göra nåt... våldsamt liksom, man vet ju oftast vilka det är man stannar och vad dom har för bakgrund och vad dom är kapabla till ...

Jonny beskrev även att han gör skillnad på någon som han benämner som en "vanlig Svensson" respektive någon som är "grovt kriminell" eftersom att han upplever att det ligger mer allvar bakom handlingar som utförs av en brottsbelastad individ. Både Patrik och Erik uttalade att de definierar begreppet hot i relation till om de vet att den som uttrycker hotet har ett kapital att göra verklighet av det. Stefan återgav liknande tankar och menade att han definierar en handling som hot respektive våld med utgångspunkt i om han upplever att individen menar allvar och om han upplever att handlingen är avsedd att göra honom illa. Sammanfattningsvis går det att utläsa att majoriteten av intervjupersonerna återkom till att en handling som utförs av en brottsbelastad person som har ett våldskapital definieras som hot respektive våld på grund av att de anser att det finns ett allvar bakom. Martin uttryckte emellertid att det är lika obehagligt att bli utsatt för hot respektive våld, oavsett av vem. Samtidigt angav han att han tar det annorlunda när en handling utförs av en person som han "vet inte har några spärrar", vilket tyder på att vem som utsätter honom för arbetsplatsrelaterat hot respektive våld trots allt har betydelse.

Således tolkar vi det som att vem som utför handlingen har betydelse för om intervjupersonerna definierar handlingen som hot respektive våld. Intervjupersonerna framställde de brottsbelastade som att de menar allvar med sina handlingar och att de därmed är att betrakta som ansvariga för dem. Det är därför möjligt att återigen anknyta intervjupersonernas resonemang till Sahlins (1994). Sahlins (1994 s. 311) beskriver skurken, relaterat till kriminologin, som någon som är moraliskt ansvarig för sin handling och någon som är i behov av straff. Det är möjligt att identifiera ett mönster i majoriteten av intervjuerna där de stämplar de brottsbelastade enligt Sahlins (1994) stereotyp skurk. Utifrån denna stämpling definieras en handling som hot respektive våld baserat på individens bakgrund som brottsbelastad, det vill säga det är inte enbart själva handlingen som har betydelse för definitionen utan det beror även på *vem* som utför den.

5 Diskussion

I följande kapitel presenteras studiens viktigaste resultat, följt av en fördjupad diskussion i relation till tidigare forskning och studiens teoretiska begrepp. Därefter diskuteras metodens fördelar och begränsningar. Kapitlet avslutas med förslag till fortsatt forskning.

5.1 Studiens viktigaste resultat

Det viktigaste som framkom i resultatet är det som vi valt att benämna som begreppsförvirring. I intervjuerna framkom det att intervjupersonerna har svårt att definiera hot och att de anser att våld är enklare att definiera, samt att de gör en skillnad på hot och hotfulla situationer. Det är dock möjligt att identifiera en viss mån av ambivalens som påvisar att inget av begreppen erhåller en självklar definition. Definitionerna baseras dels på vilka uttryck och handlingar som inkluderas respektive exkluderas, dels på vem som sätter gränserna för vad som är att betrakta som arbetsplatsrelaterat hot respektive våld. Definitionerna är även beroende av vem som utför handlingarna. Det som vi har funnit genom vår studie är att definitionerna av begreppen är tvetydiga och skiljer sig åt mellan intervjupersonerna.

Vi vill med denna studie därmed påvisa vikten av att låta individer definiera begreppen utifrån sin egen bedömning, för att det ska vara möjligt att dra slutsatser angående huruvida arbetsplatsrelaterat hot respektive våld har ökat respektive minskat och/eller ändrat karaktär i de särskilt utsatta områdena. Detta eftersom att en individ kan anse att hoten respektive våldet har ökat med utgångspunkt i en bred definition – någon som utgår från en snävare definition skulle sannolikt inte anse att hoten respektive våldet har ökat. Genom vårt resultat beträffande begreppsförvirringen och den förekommande ambivalensen avseende definitionen av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld framkommer därmed en nyanserad bild av komplexiteten att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser i särskilt utsatta områden. Därför är det möjligt att fråga sig huruvida NOA:s (2017) framtagna bild är vetenskapligt säkerställd, det vill säga om hot respektive våld mot poliser i särskilt utsatta områden har ökat och ändrat karaktär. Detta eftersom att resultaten av vår studie påvisar att det inte med säkerhet går att dra sanningsenliga slutsatser kring omfattning och karaktär utan att ta hänsyn till den begreppsmässiga problematiken som råder avseende arbetsplatsrelaterat hot respektive våld.

5.2 Tolkning i relation till tidigare forskning och teoretiska begrepp

I följande avsnitt kommer resultaten att tolkas i förhållande till tidigare forskning och teoretiska begrepp, i syfte att utveckla tolkningarna som gjordes i kapitel fyra samt erhålla en mer djupgående diskussion kring det som framkommit.

Resultaten från vår studie visar att det råder en begreppsförvirring gällande distinktionen av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld, eftersom att skillnaden mellan dessa begrepp inte är självklar. Svårigheten att särskilja hot från våld är något som Waddington m.fl. (2006 s. 61) påvisar i sin studie. De menar att ett hot indikerar att det finns en vilja och benägenhet hos den som uttalar hotet att göra verklighet av detta. Samtidigt kan våld uppstå utan att det föregås av ett hot – och ett hot behöver inte alltid leda till våld (Waddington m.fl. 2006 s. 61). Därtill fann vi att intervjupersonerna i vår studie gör skillnad på hot och hotfulla situationer. Liknande resultat går att finna i Waddington m.fl. (2006 s. 53) studie, där händelser som inte inkluderar uppenbara hot eller fysiskt våld ändå kan framkalla rädsla och upplevas som hotfulla. Slutsatsen är därmed att det förekommer likheter mellan resultaten i vår studie och Waddington m.fl. (2006) studie.

Vi gör även kopplingar mellan ovanstående resonemang och Beckers (1963) begrepp om etikettering. Becker (1963 s. 11-12) menar att det inte förekommer ett generellt konsensus kring vilka handlingar som är att anse som avvikande. En handling som någon stämplars som avvikande, anser någon annan inte som avvikande (Becker 1963 s. 11-12). I förhållande till vårt resultat tolkar vi det som att vissa handlingar inkluderas inom hot respektive våld medan vissa handlingar exkluderas. Distinktionen mellan begreppen hot respektive våld kan således förklaras utifrån att vissa handlingar stämplas och att detta därmed påverkar definitionen av begreppen. Intervjupersonernas distinktioner skiljer sig däremot åt och de skilde sig även åt under en och samma intervju vid ett flertal tillfällen, vilket tyder på att det inte är självklart hur distinktionen ser ut mellan dessa begrepp. Det är inte heller självklart vilka handlingar som stämplas som hot respektive våld. Det är denna tvetydighet som vi har valt att benämna begreppsförvirring. Vår tolkning är att vårt resultat överensstämmer med Beckers (1963) resonemang, att handlingar stämplas olika av olika individer, med utgångspunkt i att distinktionen av begreppen hot respektive våld baseras på hur de definieras utifrån handlingar. Däremot kan vi i vår analys även uttyda att en och samma intervjuperson har svårigheter att avgöra distinktionen angående vilka handlingar som stämplas som hot respektive våld.

En ytterligare dimension avseende begreppsproblematiken som framkom i vårt resultat är att polisernas definitioner av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld både baseras på deras egna och på andra aktörers gränsdragningar. Detta är något som vi tolkar som en problematik relaterat till begreppsförvirringen, eftersom att intervjupersonerna inte enbart utgår från sina egna definitioner av begreppen utan även tar hänsyn till vad samhället, arbetsgivaren samt juridiken säger. Kopplat till Waddington m.fl. (2006 s. 161) resultat gällande att medarbetarnas och arbetsgivarens åsikter avgör huruvida en individ anses ha utsatts för hot respektive våld, tolkar vi det som att liknande tendenser återfinns i vårt resultat. Intervjupersonerna i vår studie uttrycker att de påverkas av hur samhället eller arbetsgivaren ser på en handling och därmed huruvida de definierar handlingen som hot respektive våld. Uppmanar arbetsgivaren intervjupersonen att anmäla tolkar vi det som att definitionen vidgas, men menar arbetsgivaren att handlingen inte betraktas som hot respektive våld smalnas definitionen av. Intervjupersonerna i vår studie uttrycker därtill att de stundtals påverkas av samhällets åsikt gällande vad de ska tåla eller inte – vilket enligt vår tolkning även indirekt har en inverkan på deras definition av begreppen. Det faktum att intervjupersonerna påverkas av andra aktörers definitioner innebär således att definitionen av begreppen arbetsplatsrelaterat hot respektive våld är i ständig förändring. Detta innebär att det inte är möjligt att utgå från en unison definition som ska gälla för flera individer över tid, vilket i sin tur påvisar komplexiteten av att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld i särskilt utsatta områden.

Baserat på ovanstående tolkningar gör vi även en koppling till Beckers (1963) etikettering. Beckers (1963 s. 4) etikettering omfattar det faktum att när en individ stämplar en handling som avvikande, utgår hen från huruvida andra individer har stämplat handlingen som sådan. Utifrån Becker (ibid.) tolkar vi det således som att andras definition av begreppen hot respektive våld är av betydelse för den enskilda individens gränsdragning. Den bild som framkommer gällande att ytterligare aktörer, utöver de själva, är en del av gränsdragningen för vad de anser är att definiera som arbetsplatsrelaterat hot respektive våld i de särskilt utsatta områdena kan förklaras utifrån att olika individer stämplar olika handlingar på varierande sätt. Denna stämpling har således betydelse för om intervjupersonerna definierar en handling som avvikande. Sammanfattningsvis har andra aktörers definitioner betydelse för hur intervjupersonerna definierar arbetsplatsrelaterat hot respektive våld, vilket vi tolkar som en ytterligare dimension av begreppsförvirringen.

För att förstå komplexiteten gällande att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld mot poliser i särskilt utsatta områden har vi undersökt ytterligare en aspekt, nämligen hur poliserna beskriver betydelsen av *vem* som uttrycker hot respektive våld. Detta stämmer överens med en av slutsatserna i Waddington m.fl. (2006 s. 64) studie, det vill säga att deltagarna inte enbart definierar begreppen baserat på specifika handlingar, utan *vem* som utför dessa handlingar är minst lika viktigt. I vår studie framkommer detta i och med att intervjupersonerna anser att kunskapen om individens bakgrund påverkar huruvida handlingar definieras som hot respektive våld. Individer som är brottsbelastade sedan tidigare och där intervjupersonerna har kännedom om att de har ett våldskapital anses mena allvar med sina handlingar. Waddington m.fl. (2006 s. 113) studie visar på ett liknande resultat, det är inte enbart handlingen i sig som bedöms som allvarlig eller inte – kännedomen om en individs brottsliga bakgrund är också avgörande när handlingar definieras som hot respektive våld.

I vårt resultat fann vi även resonemang som tyder på att handlingar utförda av individer som är berusade eller sjuka inte definieras som hot respektive våld i samma utsträckning, med utgångspunkt i individens tillstånd. Detta är en likhet med Åkerströms (2002 s. 521) studie som visar att det är kategoriseringen av individer snarare än handlingar som avgör huruvida en handling bedöms som hot respektive våld. Intervjupersonerna i vår studie tenderar att exkludera handlingar som utförs av berusade eller sjuka individer från begreppen, baserat på att de upplever att syftet med handlingen inte är att skada. Vår tolkning är således att intervjupersonerna uppfattar handlingarna som ett uttryck för deras tillstånd snarare än för dem som individer. Åkerström (2002 s. 527-528) gjorde liknande fynd i sin studie, där studiedeltagarna ansåg att individer som var i ett tillstånd där de ”inte visste vad de gjorde” ansågs harmlösa och inte hade för avsikt att åsamka skador i samband med deras handlingar.

Sammantaget tolkar vi det som att individens brottsliga bakgrund samt tillstånd har betydelse för hur poliserna definierar hot respektive våld. Vi tolkar det som att intervjupersonerna utgår ifrån två olika stereotyper när de definierar olika handlingar. Individer som är tidigare brottsbelastade anses mena större allvar med sina handlingar och betraktas enligt vår tolkning som ”skurkar” (jmf. Sahlin 1994) – kapabla att göra verklighet av sina hot eller att kunna utföra handlingar som åsamkar skada. Samtidigt tolkar vi det som att intervjupersonerna även baserar sina definitioner på stereotypen ”stackare” (ibid.), då de uttryckte att de har en större förståelse och acceptans för individer som är berusad eller psykiskt sjuka. Om syftet med handlingen inte är att skada eller påverka anses handlingen inte som hot respektive våld. Således ser vi tecken

på att den begreppsförvirring som vi funnit i och med vår studie även kan influeras av ett stereotyp tänkande. Det råder ingen strikt konsensus för vad som ska inkluderas respektive exkluderas i vardera begrepp, samma handling kan utföras av den ena eller andra individen och ändå bedömas olika baserat på dessa stereotyper.

Ovanstående tolkningar kan härledas till Beckers (1963) etikettering. Det är möjligt att tolka resultatet som att intervjupersonerna stämplar handlingar som allvarliga respektive inte allvarliga, baserat på *vem* det är som utför dem. Därmed stämplar de även individen som avvikare respektive inte avvikare. Vår tolkning är alltså att intervjupersonernas definition av begreppen delvis baseras på individen som utför handlingen och dennes tillstånd. Med utgångspunkt i etiketteringen innebär detta således att intervjupersonerna stämplar dessa individers handlingar som icke-allvarliga och de betraktar därmed inte individen som en avvikare. Becker (1963 s. 11-12) menar att det som avgör om en handling är avvikande är omgivningens reaktion, och regler tenderar att appliceras hårdare avseende vissa individer. I detta fallet appliceras reglerna hårdare av intervjupersonerna gällande de individer som är brottsbelastade sedan tidigare och deras handlingar definieras följaktligen som hot respektive våld. Med anledning av detta kan vi utläsa att denna problematik påvisar komplexiteten av att beskriva arbetsplatsrelaterat hot respektive våld i särskilt utsatta områden.

5.3 Metoddiskussion

En begränsning med studien är att syfte och frågeställningar kan upplevas vara präglade av vår förståelse gällande vad som framkommit i den tidigare forskningen om begreppsproblematiken och att resultatet därmed kan ha påverkats av detta. Samtidigt gjordes en bedömning att majoriteten av forskningen beträffande arbetsplatsrelaterat hot respektive våld visar på att denna problematik existerar (jmf. Waddington 2006; von Hofer 2006; Wikman 2012a). Vi ville därför utgå från problematiken och påvisa hur detta kan vara avgörande när hot respektive våld mot poliser i särskilt utsatta områden ska beskrivas. Att vi tillät den tidigare forskningen påverka studien motiverades med att dessa aspekter även var framträdande i intervjumaterialet. Syfte och frågeställningar skiftade dock fokus medan studien fortlöpte. Detta skulle kunna betraktas som en begränsning, då det finns risk för att resultatet blir biased.

Utifrån att vi anser oss utgå från ett resenärsperspektiv¹⁰ bör det dock inte vara en begränsning att syfte och frågeställningar förändrats under arbetets gång. Detta eftersom att kunskapen frambringats genom intervjuerna, och att det enligt resenärsperspektivet inte hade varit möjligt att på förhand fastställa explicit vad vi ville ha svar på innan denna kunskap hade konstruerats.

Under studiens gång har ett flertal metodologiska beslut fattats och vi har ställts inför ett antal frågor som vi inte alltid funnit ett enkelt svar på. Kvale och Brinkmann (2014 s. 32) menar att detta är vanligt inom den kvalitativa forskningen, eftersom att det sällan finns några standardiserade svar på dessa metodologiska frågor. Med tanke på att vi inte är vana vid att genomföra denna typ av studier var många beslut svårbedömda, och det var svårt att förhålla sig till den balansgång mellan flexibilitet och struktur som Kvale och Brinkmann (ibid.) menar att den kvalitativa forskningsintervjun är behäftad med. Detta är att anse som en begränsning med metoden, då merparten av den kritik som riktas mot den kvalitativa forskningsintervjun handlar om att den saknar den positivistiska epistemologins tydliga metodregler, och att vetenskapligheten därmed riskeras (Kvale & Brinkmann 2014 s. 83; 85). Kvale och Brinkmann (2014 s. 86–87) menar dock att forskningsintervjun bör betraktas som ett hantverk, vilket inte kan reduceras till metodologiska regler. För att hantera denna svaghet lade vi därför stor vikt vid att erhålla kunskap om området innan vi genomförde intervjuerna, samtidigt som vi under arbetets gång ständigt diskuterade samtliga metodologiska beslut innan vi genomförde dem.

Inom kvalitativa intervjuer produceras kunskapen i interaktion mellan intervjuare och intervjuperson (Kvale & Brinkmann 2014 s. 34). Eftersom att materialet baseras på sådant som framkommer under interaktion mellan intervjuare och intervjuperson finns det risk att kvaliteten skiljer sig åt, vilket kan innebära en begränsning med metoden. I föreliggande studie var uppfattningen att kvaliteten skilde sig åt mellan intervjuerna. Det första intrycket var att vissa intervjuer gav djupare redogörelser än andra, samt att vissa intervjupersoner föreföll något enklare att intervjua. Uppfattningen förändrades dock i samband med att datamaterialet bearbetades under genomlysning, transkribering och analys. De intervjuer som till en början framstod som innehållsrika och de intervjupersoner som upplevdes som enkla att intervjua visade sig i ett senare skede omfatta irrelevanta delar och avvikelser från temat i större utsträckning jämfört med de intervjuer som till en början uppfattades som knapphändiga.

¹⁰ Kvale och Brinkmann (2014 s. 71-72) beskriver *resenären*, vilket är en metafor för att konstruera intervjukunskap genom samtal i form av intervjuer, där det ursprungliga fokuset kan skiftas och innebära att man som intervjuare själv förändrar sin förståelse för det som undersöks.

Fenomenet att vissa intervjupersoner anses bättre än andra är något som Kvale och Brinkmann (2014 s. 207) diskuterar, bilden av att intervjupersoner som återger fylliga och långa svar är mer tilltalande än personer som är fåordiga behöver inte alltid vara korrekt, vilket upplevdes stämma i vårt fall. Däremot kunde vi uppleva att några av intervjupersonerna ville framstå som något som Kvale och Brinkmann (2014 s. 130) kallar en "god intervjuperson". Detta kom till uttryck genom att intervjupersonerna i vissa fall upplevdes anpassa sina svar utefter vad de trodde var rätt svar på frågan. I dessa fall hanterade vi det genom att uppmuntra intervjupersonen att svara helt utifrån sin egen uppfattning och att det inte finns något rätt eller fel svar.

Vad gäller urval tillämpades ett målinriktat sådant gällande organisation och områden. Bryman (2011 s. 392) menar att det inte är möjligt att generalisera resultaten till en population, med utgångspunkt i att det inte är ett sannolikhetsurval. Syftet med denna studie var dock inte att välja deltagare genom randomisering och därmed kunna generalisera resultaten till en större grupp. Målsättningen var snarare att generalisera resultaten till teori, vilket Bryman (2011 s. 396) menar karaktäriserar kvalitativ forskning. Därtill kan det vara problematiskt att vi enbart valde att ta vår utgångspunkt i särskilt utsatta områden och inte inkluderade andra områden i vårt urval, då komplexiteten sannolikt även kan finnas i övriga områden där poliser i yttre tjänst arbetar. Vi ansåg dock att den bild som målas upp i NOA:s (2017) rapport motiverar vårt val av att fokusera på specifikt dessa områden för att skapa en förståelse för detta ur ett områdesperspektiv. Detta är även något vi bedömde som en kunskapslucka, då den tidigare forskningen främst studerat problematiken ur ett generellt polisiärt perspektiv.

Individerna i studien har valts ut genom att använda ett snöbollsurval. En begränsning med detta är om den initiala kontakten känner de individer som hen tipsar om (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015 s. 41). I två av de tre särskilt utsatta områdena intervjuades den initiala kontaktpersonen samt en ytterligare individ som kontaktpersonen arbetade med. Detta medför en risk för att materialet inte blir tillräckligt allsidigt med utgångspunkt i att dessa individer sannolikt erhåller gemensamma attityder och erfarenheter (ibid.). Vi upplevde inte detta som ett problem relaterat till vårt urval, även om det i vissa intervjuer var möjligt att uttyda likheter mellan erfarenheter av arbetsplatsrelaterat hot respektive våld avseende de intervjupersonerna som arbetade i samma särskilt utsatta område. Likheterna var dock inte så pass påtagliga att det kunde urskiljas att det berodde på att dessa intervjupersoner var kollegor placerade i samma arbetsgrupp.

5.4 Förslag till fortsatt forskning

Med anledning av den begreppsförvirring som påvisats i denna studie uppmanar vi framtida forskare inom fältet arbetsplatsrelaterat hot och våld att fortsätta studera denna problematik. Vi rekommenderar därför att den fortsatta forskningen inkluderar detta perspektiv i syfte att återge en mer adekvat bild av fältet. Vårt förslag är att framtida genomföranden av undersökningar gällande arbetsplatsrelaterat hot och våld mot poliser i särskilt utsatta områden bör kompletteras med intervjuer där intervjupersonerna själva får definiera begreppen, för att kunna dra mer valida slutsatser gällande omfattning och karaktär. Slutligen föreslår vi att en studie liknande vår bör utföras, men som inkluderar ett bredare urval av poliser som är verksamma i de särskilt utsatta områdena, däribland förslagsvis ingripandeverksamheten och arbetsgivarna. Detta för att vidareutveckla de resultat som framkommit i vår studie.

Referenslista

- Ahrne, G., & Eriksson-Zetterquist, U. (2015). Intervjuer. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 34–54). Stockholm: Liber.
- Allwood, C.M., & Erikson, M.G. (2010). *Grundläggande vetenskapsteori för psykologi och andra beteendevetenskaper*. Lund: Studentlitteratur.
- Becker, H. S. (1963). *Outsiders: Studies in the sociology of deviance*. New York: The Free Press of Glencoe. Från https://monoskop.org/images/2/2b/Becker_Howard_Outsiders_Studies_In_The_Sociogy_Of_Deviance_1963.pdf
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- von Hofer, H. (2006). Ökat våld och/eller vidgade definitioner? *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 93(2), 193–208. Från <https://tidsskrift.dk/NTfK/article/view/71644>
- Karlsson, J., & Pettersson, T. (2006). Det blir vad vi gör det till!: om att skapa och analysera ett intervjumaterial. I L. Roxell., & E. Tiby (Red.), *Frågor, fält och filter: Kriminologisk metodbok*. (s. 57–83). Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Nationella operativa avdelningen (2017). *Utsatta områden: Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen*. Stockholm: Nationella operativa avdelningen. Från https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/utsatta-omraden-social-ordning-kriminell-struktur-och-utmaningar-for-polisen-2017.pdf
- Polismyndigheten (2018). *Granskning av särskilda satsningar - utsatta områden*. Hämtad 14 maj, 2019, från Polismyndigheten, <https://polisen.se/siteassets/dokument/internrevision/granskning-sarskilda-satsningar---utsatta-omraden.pdf>

van Reemst, L., & Fischer, T.F.C. (2019). Experiencing external workplace violence: differences in indicators between three types of emergency responders. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(9), 1864–1889. doi: 10.1177/0886260516657913

Sahlin, I. (1994). Den klivna klienten. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 1(4), 303–324. Från <https://journals.lub.lu.se/svt/article/view/16143>

Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. Los Angeles: SAGE Publications Ltd.

Thomsson, H. (2010). *Reflexiva intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Toon, M.F., Weaver, C., Frasier, N., & Brown, K.L. (2019). Holding the line against workplace violence. *Nursing 2019: The peer-reviewed journal of clinical excellence*, 49(3), 61-63. doi: 10.1097/01.NURSE.0000553279.11096.cf

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 6 februari, 2019, från Vetenskapsrådet, http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf?fbclid=IwAR1gg22ZjBDIQ5mSI6texRHXYPKCmk9NQF6pR6HpjgBX8_srW0XFLBFUz-A

Vranjes, I., Baillien, E., Vanderbosch, H., Erreygers, S., & De Witte, H. (2017). The dark side of working online: Towards a definition and an emotion reaction model of workplace cyberbullying. *Computers in Human Behavior*, 69(4), 324-334. doi: 10.1016/j.chb.2016.12.055

Waddington, P.A.J., Badger, D., & Bull, R. (2006). *The violent workplace* [Elektronisk resurs]. London: Routledge.

Wikman, S., Estrada, F., & Nilsson, A. (2010). *Våld i arbetslivet: En kriminologisk kunskapsöversikt* (Arbetsmiljöverket, nr 2010:4). Stockholm: Arbetsmiljöverket. Från <https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/kunskapssammanstallningar/vald-i-arbetslivet-kunskapssammanstallning-rap-2010-04.pdf>

Wikman, S. (2012a). *Våld i arbetslivet: Utveckling, uppmärksamhet och åtgärder* (Doktorsavhandling, Stockholms universitet, Kriminologiska institutionen). Från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:510525/FULLTEXT01.pdf>

Wikman, S. (2012b). Hot och våld i vård och omsorg: Åtgärdsförslag i arbetsskadeanmälningar 1987, 1997 och 2007. *Socialvetenskaplig tidskrift*, (1), 3-25. Från <https://journals.lub.lu.se/svt/article/view/15727/14210>

Åkerström, M. (2002). Slaps, punches, pinches - but not violence: Boundary-work in nursing homes for the elderly. *Symbolic Interaction*, 25(4), 515–536. doi: 10.1525/si.2002,25,4.515

Örstadius, K. (2018, 13 juli). Fakta i frågan: Finns det några no go-zoner i Sverige? *Dagens nyheter*. Från <https://www.dn.se/nyheter/sverige/fakta-i-fragan-finns-det-nagra-no-go-zoner-i-sverige>

Bilagor

Bilaga 1

Utsatta områden fördelat per region

Region	Särskilt utsatt område	Riskområde	Utsatt område	Totalt antal i regionen
Bergslagen	1	2	0	3 (3)
Mitt	1	0	1	2 (2)
Stockholm	6	1	18	25 (21)
Syd	5	3	2	10 (8)
Väst	9	0	4	13 (13)
Öst	1	0	7	8 (6)
Totalt i berörda regioner	23	6	32	61

Matris över områden, regionsvis, fördelat på grad av utsatthet

Särskilt utsatta områden

Vivalla, Örebro

Gottsunda, Uppsala

Alby, Botkyrka

Fittja, Botkyrka

Hallunda/Norsborg, Botkyrka

Husby, Stockholm

Rinkeby/Tensta, Stockholm

Ronna/Geneta/Lina, Södertälje

Araby, Växjö

Karlslund, Landskrona

Nydala/Hermodal/Lindängen, Malmö

Södra Sofielund (Seved), Malmö

Bergsjön, Göteborg

Biskopsgården, Göteborg

Gårdsten, Göteborg

Hammarkullen, Göteborg

Hjällbo, Göteborg

Lövgärdet, Göteborg

Tynnered/Grevgården/Opaltorget, V Frölunda

Hässlholmen/Hulta, Borås

Norrby, Borås

Skäggetorp, Linköping

(NOA 2017)

Bilaga 2

Hej!

Vi är två kriminologistudenter vid Högskolan i Gävle som ska skriva vårt examensarbete nu i vår. Tanken är att vi ska göra en kvalitativ intervjustudie om polisens utsatthet för hot och våld i särskilt utsatta områden. Vi är därför intresserade av att få ta del av Dina upplevelser och tankar kring detta genom en intervju.

Vår förhoppning är att kunna genomföra intervjuerna genom att träffas på en dag, tid och plats som passar Dig. För att examensarbetet ska vara möjligt att utföra inom den givna tidsramen bör dock intervjuerna med fördel ske någon gång under vecka 14 eller 15. Intervjuerna beräknas ta cirka 40-60 minuter. Det som framkommer under intervjuerna kan komma att användas i vårt examensarbete, vilket sedan kommer att publiceras. Studien kommer att ta hänsyn till Vetenskapsrådets forskningsetiska principer, vilket innebär att Du kommer att garanteras full anonymitet. Personuppgifter och arbetsplats kommer att avidentifieras och händelser som Du berättar om kommer att återges på ett sätt som inte gör det möjligt att i efterhand utläsa vilket specifik händelse det handlar om. Att delta i intervjustudien är frivilligt och Du har rätt att avstå från att besvara specifika frågor samt att avbryta ditt deltagande när Du vill utan att ange orsak.

Intervjuerna kommer, efter godkännande från Dig, att spelas in och transkriberas. Materialet kommer endast hanteras av oss två, och kommer efter utfört examensarbete att raderas. All information som framkommer under intervjuerna kommer enbart att användas för studiens ändamål.

Har Du ytterligare frågor är du välkommen att kontakta oss!

Amanda Clysén

E-post:

Telefon:

Elin Berglund

E-post:

Telefon:

Med vänliga hälsningar,
Amanda Clysén och Elin Berglund

Bilaga 3

Bakgrundsinformation

1. Berätta lite kort om dig själv och vem du är.
2. Hur länge har du arbetat som polis i yttre tjänst?
3. Vilka områden arbetar du i?
 - a. Beskriv hur fördelningen ser ut gällande vilka områden du arbetar i?
 - b. Vart är den stationen som du arbetar på placerad?

Hot och våld

1. Berätta om *den senaste* situationen i din yrkesroll som du upplevde som hotfull eller våldsamt.
 - a. Beskriv dina känslor under och efter situationen.
 - b. Hur ser säkerhetsrutinerna och stödet ut före respektive efter hot och våldssituationer?
2. Beskriv vad begreppen hot och våld innebär för dig?
3. Reflektera över upplevelsen av att utsättas för hot och våld.
 - a. Har det någon betydelse *vem* som utsätter dig? Utveckla gärna ditt svar!
 - b. Har man en annan **förståelse/acceptans** beroende på *vem* som utsätter en för hot och våld?
4. Beskriv hur ser du på din egen roll som utsatt för hot och våld i din yrkesroll.
5. Berätta om hur du känner inför risken att utsättas för hot och våld i din yrkesroll.
6. Reflektera kring hur det pratas om hot och våld på din arbetsplats.
7. Reflektera över vem eller vilka inom organisationen som du anser sätter gränsen för vad som anses som hot och våld?
8. Kan du ge exempel på situationer/handlingar som du *inte* inkluderar i begreppen hot och/eller våld?

Bilden av särskilt utsatta områden

9. Kan du med egna ord och grundligt beskriva ett arbetspass inom ett särskilt utsatt område?
 - a. Upplever du att ett **tillitsskapande** arbetssätt påverkar upplevelsen att bli utsatt för hot och våld?
10. När du får ett anrop på radion om en händelse i ett särskilt utsatt område, berätta hur du tänker och känner inför ett sånt anrop avseende utsatthet för hot och våld?
11. Det framkommer en bild av att det ska vara svårt för polisen att genomföra sina arbetsuppgifter i särskilt utsatta områden och att läget är akut, men det finns även de som ställer sig kritiska till detta. Reflektera kring hur du ser på den här bilden som framställs.
12. Media har ifrågasatt bilden av de särskilt utsatta områdena och därmed startat en debatt kring om det överhuvudtaget bör förekomma en skillnad mellan områden och om vissa bör klassificeras som särskilt utsatta. Reflektera kring hur du ser på denna gränsdragning.

Avslutning

1. Är det någonting mer som du känner att du vill tillägga innan vi avslutar intervjun?
2. Är det okej om vi återkommer om vi kommer på någon mer fråga i efterhand?
3. Är du intresserad av att läsa det slutgiltiga examensarbetet? Hur vill du isåfall ta del av det?

Bilaga 4

Skriftligt, informerat samtycke till medverkan i intervjustudien.

Jag har tagit del av informationsbrevet och har därmed informerats om studiens övergripande syfte, om hur informationen samlas in, bearbetas och handhas. Jag har informerats om att mitt deltagande är frivilligt och att jag kan avbryta min medverkan i studien utan att ange orsak. Jag samtycker härmed till att medverka i denna intervjustudie.

Ort/Datum/År

Namnunderskrift

Namnförtydligande
